

EN HAYIRLI
AZIK

Ağustos
Sayı
2025
56

Takva

SAFER 1446

BİRLİKTEN
KUVVET
DOĞAR

Bilal Özbuğday

Seni İlgilendirmeyen Şeyleri
Terk Et, Rahat Et!
Burak Gültepe

16

Allah'ın Kudreti
Ve Sanatı: Gökyüzü 2
Ayşe Ebrar

10

Fecr Suresinde Zalim,
Zorba Hükümdarların
Helak Yasası -1
Salih Bağırhan

24

İlim Talebesi ve Ailesine Saygısı
Ümmü Firdevs

28

Tevhid Hakkında
Genel Bir Nasihat
Muhammed Rifat

31

Soru-Cevap Köşesi
Hüseyin Oral

37

Yıldızlardan Uyduya
Burak Eryılmaz

43

Orta Doğu Kavramının
Tarihsel Gelişimi
Burak Özdiğer

46

Ayın
Kitabı

Es-Sârimu'l-Meslûl
Şeyhülislam İbn Teymîyye

Vela
ve
Bera
Akîdesi

50

Bismillahirrahmanirrahim

Hamd, ancak Allah (cc) içindir. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfret dileriz. Nefislerimizin şerrinden, amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. Allah (cc) kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa onu hidayete erdirecek yoktur. Salat ve selam da O'nun, bizlere rehber olması için gönderdiği peygamberi Muhammed'e (sav) olsun.

Günümüzde ümmetin sorunlarından bir tanesi de Müslümanların birlik ve beraberlik içerisinde olamamaları ve ayrılık yaşamalarıdır. Halbuki birlik ve beraberlik ile Allah'ın rızası kazanılır. Bu ay bu konuya değindik...

Kişinin kendini ilgilendirmeyen hususlara aldırış etmeyip, ilgilenmemesi onun imanının güzelliğindendir. Boş işlerle meşgul olmak beraberinde bir çok sorunu da yanında getirir. Bu ay " Seni ilgilendirmeyen şeyleri terk et, rahat et." başlığı altında bu konuyu ele aldık...

İlim talebesinin ilk medresesi ailesidir. Bir çok şeyi orada öğrenip, tecrübe lenir. Haliyle ailesinin de kendisi üzerinde bir çok hakkı bulunur...

Dergimizin içerisindeki, kıymetli yazarlarımızın, özenle hazırladıkları diğer yazılarımızı da okumanız ve faydalanmanız ümidiyle...

Başarı Allah'tandır.

Velhamdulillahi Rabbil âlemin...

Editör

Birlikten Kuvvet Doğar

Bilal Özbuğday

Ağustos 2025
56. Sayı

takvadergisi.org

Allah azze ve cellenin Müslümanlara emretmiş olduğu hususlardan birisi de bir ve beraber olmaları, birbirleriyle ihtilaf etmemeleri bunun neticesinde de güç ve kuvvet meydana getirmeleridir.

Müslümanların da sürekli gündemlerine tuttıkları, olmadığından dert yandıkları bir konudur bu konu. Hatta bazı dönemler duygusal olarak yaklaşılacak ve değerlendirilen bir husustur.

Öncelikle Müslümanların birlik ve beraberliğiyle Allah'ın rızası kazanılır. Sonrasında ise Müslümanların bir olan hedeflerine ortak bir plan ile yürümek söz konusu olur. Ayrılık halinde ise bu hedeflere ulaşmak mümkün değildir.

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَاَعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَاذْكُرُوا
نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ
قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَى شَفَا
حُفْرَةٍ مِنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ
لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

"Hep birlikte Allah'ın ipine (Kur'an'a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah'ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuştunuz. Yine siz, bir ateş çukurunun tam kenarında idiniz de O sizi oradan kurtarmıştı. İşte Allah size âyetlerini böyle apaçık bildiriyor ki doğru yola eresiniz."¹

Bir konu üzere birlik olmak güçlenmek demektir. Bu, batıl olsun hak olsun tüm ideoloji ve fikir sahiplerinin kendi toplulukları adına arzu ettikleri şeydir. Batıl üzere mücadele eden kafirlerin, fasıkların, mücrim tağutların halini bu konuda örnek verebiliriz.

Bir yönü ile de bu husus bize şunu da sorgulatmalıdır; onların bu kadar ayrılıklarına rağmen sadece maddi ve dünyevi çıkarları için birbirlerine demediklerini bırakmalarına rağmen davaları için bir araya gelmelerini sağlayan gayret, biz Müslümanların hak ve uhrevi beklentileri için niçin söz konusu olmamaktadır?

Bazen ucuz, geçici metalar için bazen de kendilerince kutsal saydıkları toprak parçaları ya da sistemleri için birbirleri ile anlaşamaz oldukları halde birleşmekten ve ittifaktan vazgeçmemektedirler. Birbirlerine küfredip mahkemelik olan hatta anne babalarına dahi yeri geldiğinde küfredenler, birkaç bin oy daha fazla almak için ittifaklar yapmaktadırlar.

Ya da birkaç sene öncesinde terörist ilan ettikleri, 'Kandil merkezli çalışıyor' dedikleri Hdp ile bugün ittifak halindeler. Geçmişte hapsilere doldurdıkları Hizbullahçılar ile bugünlerde kol kolalar. Bunu yapma sebepleri ise kendi ideolojilerinin korunması adınadır.

Bizim davamız ve hassasiyetlerimiz onların üç beş kuruşluk batıl davalarından da sistemlerinden de daha yüce değil midir ki ittifak etmeyi, birlikte olmayı göze alamamaktayız? Onlar sadece dünyalık çıkarları için birbirlerine tahammül ederken Müslümanların birbirlerine tahammüllerinin neticesi ise ancak Rahmanın rızasıdır.

Birlik olmadığımızda ise başımıza neler gelir?

İlahi Yardımdan Mahrum Kalma

Allah'ın bir emri olduğu ve çiğnenmesi günah olduğundan dolayı ilk husus Allah'ın rızasından uzaklaşmaktır. Bu ise Allah'ın yardımından Müslümanları uzaklaştırır.

¹ (3/Alî İmran 103)

Çünkü Allah (azze ve celle) insanlara ve topluluklara yardımını imanı oranında ve kendisine yakınlığı oranında indirir. Bir günahın işlenmesi ise insanları Allah'tan uzaklaştırır.

Hiç düşündük mü? Belki de yeryüzünde esaret altındaki Müslümanların esaretlerinin devam etmesi, Allah'ın (azze ve celle) yardımını indirmemesi Müslümanların kendi topraklarında birbirlerini yemelerinden ve yermelerinden kaynaklıdır. Bir topluluk içerisinde işlenen günahlar topluluğun tamamını etkiler.

Güçsüzlük

Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

"Allah'a ve Rasul'üne itaat edin ve birbirinizle çekişmeyin. Sonra gevşersiniz ve gücünüz, devletiniz elden gider. Sabırlı olun. Çünkü Allah sabredenlerle beraberdir."²

Birlik olamamanın kötü etkilerinden birisi de zayıflıktır. Bir olmayan her topluluk zayıftır, etkisi azdır.

Bir olmadığımızda gücümüz kırılır, zayıflarız, otoritemiz kalmaz. Bunun neticesinde de kafirlerin madarası ve oyuncağı oluruz. Kafirlerin oyuncağı haline gelmek kafirlerin biz Müslümanlar ile istediği şekilde muamele etmesini beraberinde getirir. Hatta zayıflık öyle bir hal alır ki kendilerinin bir şey yapmasına gerek kalmaz.

Dışardan düşmana ne gerek, içerden Müslümanları zayıflatacak bir gafil olduktan sonra!!!

Bir bardak suyun gücünü düşünün bir de bir damacana suyun gücünü düşünün. Bir kiri çıkarmak için hepsinin ayrı ayrı zamanlarda aynı yere dökülmesi de kirin farklı yerlerine dökülmesi de bir işe yaramaz.

Müslümanlar, küfür ve şirk toplumunda küfrün ve şirkin izalesi için uğraşması gereken tevhid pınarlarıdır. Bu tevhid pınarları aynı yere aynı zamanda akmaz ise küfrün ve şirkin pislliğini yeryüzünde asla silip atamazlar. Güçsüz ve zayıf kalacaklardır. Bu durum ise beraberinde programsızlığı ve plansızlığı da getirir.

Hedeflerden Uzak Kalmak

Müslüman topluluk için öncelikli hedef Allah'ın rızasıdır. Sonrasında ise dünyalık için bir takım hedefler vardır. İslami hareketin Mekke dönemini yaşadığı zamanlarda da Medine dönemini yaşadığı zamanlarda da planları, programları ve hedefleri vardı. Tüm bu hedeflere birlik içerisinde ulaşmak mümkündür. Birlik olunmaz ise İslami hareketin hedeflerine asla ulaşamaz.

En büyük hedef ise yeryüzünde Allah'ın razı olacağı bir dini yaşamak ve bunu yaymaktır. İslami yaşam şeklinin ve hukuk sisteminin egemen olmasıdır. Ayrı ayrı hareket edilerek buna ulaşmak ise asla mümkün değildir.

Birlik Olamayışın Sebepleri Nelerdir?

Gayeyi Fıkhetmeme

Müslümanları bir olmaktan alıkoyan şeylerden birisi asıl hedefleri, planları, düşmanın gayesini fıkıh etmemek veya edememektir. Müslümanların olaylara bakış açılarının farklı olmalarıdır.

² (8/Enfal 46)

Müslümanların hedefi Allah'ın dinini yeryüzünde hâkim kılmak, küfrün, şirkin egemenliğini kırmaktır. Bu dünyada var olmamız sonrasında da dine hizmet etmemizin gayesi budur. Bunu iyice anlamadığımızda bizleri birlikten uzaklaştıran gündemler ile meşgul olmaya başlarız.

Müslümanların asıl gayelerini, kâfirlerin ümmet üzerindeki sinsi planlarını anlayan her bir Müslüman, topluluğu dağıtacak değil de birleştirecek hususlar ile meşgul olur. Ve fitne çıkmaması için yaptıklarına son derece özen gösterir.

Yahudilerin ve Hristiyanların İslam'a ve Müslümanlara niçin saldırdığının farkında mıyız? Aramızdaki hak ve batıl mücadelesinin neticesidir bu. Yerel Firavunî sistemlerin kendi beldelerindeki Müslümanlar üzerindeki desiselerinin sebebi de aynıdır. Bunun farkına varmadığımızda asıl gayenin fıkından uzaklaştığımızda ayırıcı hususlar ile uğraşır dururuz. Onların da çok önemli olduğunu zannederiz.

İbn Ebi Nuaym naklediyor; Ben İbn Ömer'in yanında iken bir adam ona sivrisineğin kanı hakkında soru sordu. İbni Ömer adama "Nerelisin?" dedi. Adam "İraklıyım" karşılığını verdi. İbn Ömer (ra) "Şuna bakın! Peygamber'in, onlar dünyadan iki reyhanımdır." dediğini işittiğim torunlarından birini öldürenler (İraklılar gelmiş şimdi de) bana sivrisineğin kanını soruyorlar! dedi."³

Düşmanın bize ne yaptığının farkında mıyız?

Çocuklar enkaz altında, çocuk'lar paramparça, kadınlar aç, susuz, bitap düşmüş esir kamplarında, Filistin, Suriye, Irak topraklarında. Buna rağmen bizler hâla her üç beş senede bir yeni fıkhi ya da itikadi bir konudan dolayı ayrışmanın derdindeyiz. Cevabımız da hazır; "Öyle demeyin abi akide önemli bir konu."

Kadınların namusu, çiğnenen İslam toprakları, çocukların kanları beş para etmez bir şey mi? Onlar önemli değil mi?

Bunların şimdi gerekmediğini anlamamız için kafirlerin uçakları ile üzerimize bomba yağdırıp, kadınlarımızın namusuna göz dikip çocuklarımızı ceset torbalarıyla mı gömmemiz mi lazım?

Sizin çocuklarınız parçalanıyor olsaydı, kadınlarınıza tecavüz ediliyor olsaydı da hala boş beleş gündemleri ile meşgul olan insanları anlamaya çalışır mıydınız?

İhtilaf Fikhını Bilmemek

Bir başka husus da ihtilaf fikhını bilmektir. Ayrılıklarımızın sebebi asgari müşterek dediğimiz hususlarda ortaklık edemeyişimizdir. Her konuyu akideye dayandırmaktır. Her konuyu asıl zannetmemizdir. Rabbimiz şöyle buyurmaktadır;

فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرَكْسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا
أَتُرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَنْ
تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا

"Size ne oluyor da münafıklar hakkında iki gruba ayrıldınız? Allah, onları yaptıkları işlerden dolayı baş aşağı ederek eski konumlarına (küfre) döndürmüştür. Allah'ın saptırdığını yola getirmek mi istiyorsunuz? Allah kimi saptırırsa sen onun için asla bir çıkış yolu bulamazsın."⁴

Bu ayetin kimlerin hakkında indiği hususunda müfessirler ihtilaf etmişlerdir. Bir gruba göre Uhud savaşına çıkıp sonra "Biz savaşmayı bilseydik sizinle gelirdik" diyen Medine'ye dönen kimseler hakkında indiğini söylerken, diğer bir gruba göre ise Mekke'den Medine'ye gelip Müslümanlara İslam izhar eden sonra Mekke'ye dönerek kafirlere küfür izhar eden kimseler hakkında indiğidir.

³ (Buhari)

⁴ (4/ Nisa 88)

Ayetten de anlaşıldığı üzere sahabe-ler bir grup hakkında ihtilaf etmişlerdir. Ancak birbirlerini tekfir ederek ayrılmamışlardır. Bizim her ayrılığımız tekfirle son bulmaktadır. Tekfirle olmayan ayrılık kalmadı neredeyse.

Hassasiyetlerimiz din değildir. Çok takvalı olabilirsiniz. Her şeyden herkesten sakınabilirsiniz. Ama insanlar sizin gibi bakmadı diye dinlerinden olmazlar. Hassasiyetlerinizi her konuda dayatırsanız Müslümanların bölünmesine yol açabilirsiniz.

Kur'an'da en çok değinilen konulardan birisi talak konusudur. En uzun ayet borç hukuku ile ilgili ayettir. En fazla zikredilen hususlardan birisi yine miras konusudur. Bunlardan hiçbirisi ile alakalı daha fazla bilgi olmasına rağmen bir ilim talebesine, bir hocaya başvuranlar Kur'an da, sünnette ahkâmı açıkça anlatılmayan tekfir konularında müctehid (!) olmaktadır. Halimiz ne de kötüdür.

Kadınlarımızı boşayacak fıkha sahip değiliz ama verdiğimiz hükümler ile başkalarının kadınlarını boşayabilmekteyiz.

Nefislerin İslahından Yoksunluk

Hem sıradan Müslümanların hem de ilim talebeleri, davetçiler, abiler, önderler, hocaların nefislerindeki şahsi hastalıklar da ayrılığın en temel sebeplerindendir.

Nefisler ıslah edilmediğinde, kalbi hastalıklar giderilmediğinde, önder olma, baş olma, makam sevgisi gibi hususlar nefislerde ağır bastığında herkes birkaç kişi ile bir köşede kendi tabiri caizse imparatorluğunu ilan etmek istiyor.

Herkesin kendisini önemli zannetmesi gibi kronik bir problemimiz var aslında. Her insan kendisine dönüp bir bakmalı. Her kişinin bir söz söyleme isteği, her konuda görüş bildirme isteği mevcut ne yazık ki! Kimse dinleyen kulak, boyun eğen baş olmak istememektedir. Herkes konuşan dil, buyuran adam olmak istemektedir. Bu ise bir nefsi hastalığımızdır.

Özellikle ilim talebeleri ve önderler tüccar mantığında insanlar değillerdir, olmamalıdır. Telefoncu dükkanı işleten, çiğköfte dükkanı işleten ya da başka bir ticari müessese gibi fazla oldukça rekabetin olacağı, dolayısıyla verilen hizmetin kalitesinin artacağı bir mantık yoktur.

Bizler Allah'ın dinine hizmet etmeye çalışan birlik içerisinde yapılar olmalı, birliğe zarar verecek hususlardan da uzak duran insanlar olmalıyız. "Olsun o kardeş de orada hizmet etsin.", boş kalmasın mantığında cemaatlerin ve mescitlerin çoğaltılması birliğe zarar mı verir? Yoksa fayda mı verir? Bakmak lazım!

Duygusal Yaklaşım

Ne yazık ki Müslümanların duygusal yaklaşımları ve basiretsizlikleri de bu işin sebeplerindendir. İnsanlar ayrılığa isteyerek ya da istemeyerek hizmet ederken her bir fert kendi çevresinde bir kalabalığı bulabilmektedir. Bizim Müslümanlarımız ise her var olan yapıya ve topluluğa destek verilmesinin gerektiğini düşünerek herkeşe, her şeye katkıda bulunmaya çalışmaktadır. Bu da beraberinde ayrılıkları doğurmaktadır.

Ancak ortaya çıkan hususları Müslümanlar akli ve şeri olarak değerlendirse, uzun vadede bunların hesabı yapılırsa bu takdirde Müslümanların topluluğu için çok daha güzel neticeler elde edilecektir.

Vakiadaki Yansımaları;

Bunların yansımalarını ise ferdi çalışmalar yapanlar, ferdi yardım çalışmaları, ferdi muhtaç aileler ile ilgilenme gibi hususlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Herkes kendisinin önemli gördüğü hususun en acil olduğunu zannederek hareket eder. Bu ise onun yanında var olmayan hususları aksaması anlamına gelir.

Örneğin kişinin davet etmek için bir mescit çalışması var ise en önemli hususu o kimse için orasıdır. O mekânın kirasıdır, suyudur. Ama bilmez ki esaret altında bir kadının herhangi bir ihtiyacı var mıdır? Ya da bir yetimin ilaç parası eksiktir.

İşte böylesi yaklaşımlar yanlıştır. Yapılmamalıdır. Yapılırsa da destek olunmamalıdır. Ayrıca böyle hareket eden kimselelerin fitneye düşmesi muhtemeldir. Bu şekilde davranan kimseleri itham altında bırakmak için değil ancak kontrol olmadığı, her an töhmet altında kalmaya müsait ve açık olduğundan bu tür çalışmalara hem yapan hem destek olanlar dikkat etmelidir.

Peki Çözüm Nedir?

Dua edeceğiz, Müslümanları bölecek fitnelerden uzak duracağız. Birleşme olmuyor ise parçalamayacağız.

Özellikle zikretmeye çalıştığım sebeplere dikkat edeceğiz. Çözümü onları yapmamak, aksine hareket etmektedir.

Özellikle Müslümanlara gram faydası olmayan insanlar allame kesildiğinde kulak vermeyeceğiz, kaale almayacağız, gündem etmeyeceğiz.

Her cümlenin başında "Bizler avam olarak, bizler tecrübesiz insanlar olarak" diye cümleye başlayan ama alim gibi davranan insanlara itibar etmeyeceğiz.

Allah azze ve celle nefislerimizdeki eksiklikleri gidersin. Müslümanları hayırlara muvaffak kılsın.

Allah'ın Kudreti Ve Sanatı: Gökyüzü 2

Ayşe Ebrar

Ağustos 2025
56. Sayı

takvadergisi.org

İnsanoğlu, başını kaldırıp gökyüzüne baktığında yalnızca mavi bir boşluk görmez. Orada; Allah'ın kudreti, azameti, hikmeti ve rahmeti tecellî etmektedir. Gökler, sadece estetik bir manzara değil; aynı zamanda tefekkür için bir davettir. Kur'ân-ı Kerîm, defalarca göklere yönelmemizi, bu ilahî düzeni düşünmemizi ister. Çünkü bu âlemin arkasında, ilmi, kudreti ve rahmeti sınırsız bir yaratıcı vardır.

"Andolsun ki, dünya semasını kandillerle süsledik ve o (yıldızları, semada söz dinlemeye çalışan) şeytanlar için taşlama aracı kıldık. Ve onlar için alev saçan bir ateş hazırladık." (67/Mülk 5)

Bu ayette, yıldızların yaratılışına dair iki temel hikmet zikredilmiştir. Diğer ayetler ve müfessirlerin açıklamalarıyla birlikte bu hikmetler şöyle sıralanabilir:

1. Gökyüzünü süslemek için: **"Andolsun ki, gökyüzünde burçlar kıldık ve onu bakıp seyredenler için süsledik."** (15/Hicr 16)

2. Şeytanları taşlamak için: **"Andolsun ki, dünya semasını kandillerle süsledik ve onları, şeytanlar için taşlar kıldık. Onlar için alevli bir azap da hazırladık."** (67/Mülk 5)

3. Yön bulma aracı kılmak: **"O, karada ve denizde karanlıklar içinde yolunuzu bulasınız diye sizin için yıldızları var etti."** (16/Nahl 16)

4. Allah'ın varlığına, birliğine ve kudretine delil olması için: **"Geceleyin, güneşi ve ayı da sizin hizmetinize veren O'dur. Yıldızlar da O'nun emrine boyun eğmiştir. Şüphesiz bunda aklını kullanan bir topluluk için ibretler vardır."** (Nahl, 16/12)

Gökyüzündeki yıldızların sahnesi gerçekten güzeldir; bunda hiçbir kuşku yoktur. Öyle bir güzellik ki, kalpleri cezbeder, ruhları etkiler. Üstelik bu güzellik sabit değil, sürekli değişen bir tablodur. Vakitlere göre şekil alan, sabah başka, akşam bambaşka bir hâle bürünen bir ihtişamdır bu. Gün doğumunda bir başka parlar, gün batımında farklı bir renk alır. Mehtaplı gecelerde ayrı bir zarafet sergiler, karanlık bulutlu gecelerde ise bambaşka bir derinlik kazanır.

Açık havada pürüzsüz bir aynaya dönerken, sisli gökyüzünde sanki sırlarla örtülü bir perdedir. Gözlem yapılan yere, bakış açısına, hatta saate göre değişir bu manzara. Fakat her hâliyle güzeldir; her an etkileyici, her zaman göz alıcıdır.

Evet, gökyüzü tüm yönleriyle, her ayrıntısıyla güzeldir. Öyle bir güzellik ki, insanın sadece gözünü değil, ruhunu da doldurur. Fakat bu güzelliği tam anlamıyla tarif edecek kelimeler bulmak neredeyse imkânsızdır; onu anlatacak ifadeler yetersiz kalır.

Kur'ân-ı Kerîm, insan ruhunun dikkatini göklerin çekici güzelliğine, evrenin göz kamaştırıcı ihtişamına yönlendirir. Çünkü varlıkların yaratıcısının güzelliğini anlamının en doğru ve en kısa yolu, O'nun yarattığı varlıklardaki estetik ve hikmeti fark etmektir. Bu idrak, insanı ulaşabileceği en yüce ufka taşır. Zira böyle bir kavrayış, kişiyi dünya hayatının geçici kirlerinden arındırarak, sınırsız güzelliklerle dolu olan ebedî âleme hazırlayan manevi bir noktaya bağlar.

Hiç kuşkusuz, insan kalbinin en huzurlu ve doyurucu anları; evrendeki olağanüstü ilahî sanatın estetik boyutunu derinlemesine idrak ettiği anlardır. Çünkü bu tefekkür, kalbi ilahî güzelliğe yaklaşmaya ve o güzelliği içine almaya hazırlar.

"Biz, o yakın göğü gezegenlerle süsleyip donattık." (37/Saffat 6)

Göklerin Direksiz Yaratılışı: Kudretin Açık Delili

Gökyüzüne dair hayranlık uyandıran bir hakikat daha vardır ki, Rabbimiz onu şöyle beyan eder: **"Gökleri direksiz yarattı; siz onu görmektesiniz."** (Lokmân, 31/10)

Evet, Allah gökleri hiçbir direğe dayanmadan, görünür bir destek olmadan yaratmıştır. Başınızı kaldırıp gökyüzüne baktığınızda ne bir kolon, ne bir bağlantı, ne de bir askı görürsünüz. Güneş, ay ve yıldızlar, görünürde hiçbir dayanak olmadan boşlukta durur. Oysa onları orada tutan, yalnızca Allah'ın kudretidir. Siz bunu gözlerinizle açıkça görmektesiniz.

Bu ayetin bir başka anlamı da şudur: Gökler, sizin görebileceğiniz hiçbir destek unsuru olmaksızın yükseltilmiş ve sabitlenmiştir. Bir düşünün: Dünyamızdan kat kat büyük kütlelere sahip olan güneş, devasa yıldızlar, galaksiler, nebülözler ve nice gök cismi... Bunları yerinde tutmak, hareketlerini düzen içinde sürdürmek insana göre imkânsız bir iştir. Fakat mutlak güç sahibi olan Rabbimiz için bu asla zor değildir. Biz, bu muazzam yaratılışın mahiyetini kavrayamasak da, onların yerinde durmasını sağlayanın Rabbimiz olduğunu biliriz.

Ne var ki insanoğlu, nefsinin arzularına kapılmış, geçici zevklerin peşinde öylesine körleşmiş ve kalben öylesine kararmıştır ki; Rabb'inin ona ikram olarak sunduğu bu kevnî ayetlere bakma ihtiyacı bile duymaz hâle gelmiştir.

Sadece arzularına göre bir hayat sürmek isteyen insan, bu azametli ilahî delillere dönüp bakmaya bile tenezzül etmez. Oysa bu, ne büyük bir nankörlüktür!

İnsan eliyle yapılmış bir aleti, icat edilen bir teknolojiyi hayranlıkla izleyen gözler; göklerde ve yerde Rabbimizin yarattığı o muhteşem sanat eserlerine kör kalmaktadır. Yeni bir ürün üreteni öven diller, kâinatı yoktan var eden Allah'ı ne anmakta, ne de takdir etmektedir. Hatta çoğu zaman O'nu zikretmek bir yana, hatırlamak bile akla gelmemektedir.

Göklerin de Kulların da Malik'i: Allah

Göklerde ve yerde ne varsa hepsinin sahibi, otorite ve egemenlik sahibi olan Rabbimizdir. Eğer O, bu dünyadan trilyonlarca kat büyük olan semaları yaratmaya ve onları muazzam bir düzen ve insicam içerisinde tutmaya kadirse; şu küçücük dünya üzerinde de hayatımızı en doğru şekilde düzene koymaya da elbette kadirdir. Bu gökleri böylesine kusursuz bir ölçü ve ahenkle yaratan Rabbimizin ilmi; bizim hayatımıza dair hukuk, düzen ve adaletin en doğrusunu bilmeye ve bildirmeye elbette yeterlidir.

Gücü ve ilmi sonsuz olan Rabbimiz; ekonomimizin ölçülerini, hukukumuzun esaslarını, kılık kıyafetimizden eğitimimize, toplumsal ve bireysel hayatımızı nasıl yaşamamız gerektiğini en iyi şekilde bilen ve bunların yollarını bize Kur'an ve sünnetle bildiren yegâne otoritedir.

Rabbimiz bizi düşünmeye ve düşündürmeye devam ediyor. Bakın buyuruyor ki: Rahmân'ın yaratışında hiçbir düzensizlik göremezsin. Hani görüyor musun? Gözünü çevir de bir bak! Bir çatlaklık, bir uyumsuzluk görebiliyor musun? Bir eğrilik, bir eksiklik, bir delik var mı? İkinci semâda mı var? Üçüncüsünde mi? Hadi bir daha bak! Ama göremezsin! Görmek de mümkün değil.

Bu ifade bir meydan okuma değil; aynı zamanda bir rahmet çağrısıdır. Yani gazapla tehdit eden bir sesleniş değildir bu Kur'an. Kullarını mat etmek, ilzam edip susturmak, onları alt etmek ve böylece bir galip gibi üstünlük taslamak isteyen birinden gelen bir mesaj değildir.

Bilakis, bu; Rabbimizin kullarına olan merhametiyle, akletmeye ve O'nu tanıyıp iman etmeye çağıran bir hitaptır. Adeta şöyle seslenir: "Ey kullarım! Yapmayın, direnmeyin! Gelin, inat etmeyin! İsterseniz tekrar bakın! Bir daha, bir daha bakın!"

Haydi, gözünüzü bir kez daha gökyüzüne çevirin! Evet, bir daha bakın! Geçmiştekiler baktılar, şimdi de bu çağın gözüyle sizler bakın. Onların ne bilgileri ne becerileri ne de teknik ve teknolojileri vardı. Ama sizler çağ atladınız, bilgi çağındasınız. O hâlde bir de bu çağın dürbünleriyle, teleskoplarıyla, rasathanelerinizi bakın!

Bakın da söyleyin bakalım: Semada bir futur (çatlak, eksiklik) var mı? Uyumu, düzeni, dengeyi, insicamı, ahengi bozan bir şey görebiliyor musunuz orada? İnceleyin, araştırın, gözlemleyin... Ama şunu bilersiniz ki, gözünüz size aciz ve yorgun olarak geri dönecektir.

Evet, göz, aradığı kusuru bulamadan; zayıf, düşkün, üzgün, çaresiz bir şekilde geri dönecektir. Gözü kamaşacak, beyni bulanacak; gözler küçüldükçe küçülecek, ezildikçe ezilecek ve sonunda Rabbinin kudreti karşısında acziyetini kabullenmiş ve mecalsiz kalmış bir hâlde geriye dönecektir. Gözler, kendi sınırını aşamayacak; baksa da göremeyecek, anlamaya çalışsa da kavrayamayacaktır. Çünkü Rabbimizin yaratışı karşısında göz, hayranlıkla tükenir; güçsüzleşir ve teslim olur.

İnsanlık asırlardır semayı, onun içindeki mücevher ve ziynet gibi parlayan yıldızları hayranlıkla seyrediyor. Takvimini, zamanını; gökteki iki büyük ışık kaynağından, yani ay ve güneşten öğreniyor.

Fen ilerledikçe, insanoğlu teleskoplarla semaya tekrar tekrar baktı. Daha büyük mercekler yaptı, daha gelişmiş teleskoplar inşa etti ve yine baktı. Sonra, teleskopları fezaya gönderdi; oradan bir kez daha baktı... Ama her seferinde, kusur bulmak bir yana, hayranlığı ve dehşeti daha da arttı.

Son gönderilen uzay teleskobundan alınan verilere göre, görülebilen kâinattaki galaksi sayısı yaklaşık 2 trilyon... Sadece içinde bulunduğumuz Samanyolu Galaksisi'nde 200 ila 400 milyar yıldız bulunuyor. Bu yıldızlardan yalnızca biri Güneş... Galaksimizin çapı yaklaşık 100.000 ışık yılı ve saniyede yaklaşık 500 metre genişlemeye devam ediyor.

Modern astronomi ve astrofizik, kâinatta kusursuz bir nizamın, yıldızlar, galaksi ve gezegenler arasında ince hesaplı, büyük bir bilgiyle işlenmiş fevkalade tanzim, tedbir ve dengelerin bulunduğunu göstermektedir. Semanın içindekiler, en küçük gezegenler ile yıldızlardan en büyük galaksilere kadar bir denge durumu biçiminde birbirlerinin çevrelerinde dönerek yol almakta ve birbirlerinden açılıp genişleyerek boşlukta yolculuklarını sürdürmektedirler. Kur'an-ı Kerim'de bu gerçek şöyle vurgulanır:

"Semâyı kendi ellerimizle (kuvvetle ve sağlam bir şekilde) Biz bina ettik ve Biz onu elbette genişletmekteyiz." (51/Zâriyât 47)

Bu muazzam kozmik düzende, bu muazzam trafikte bir kaza, bir düzensizlik, bir uyumsuzluk var mı? Elbette ki hayır! Her varlık mükemmel bir düzen içinde yol alıyor. Bu rakamlar, bu hesaplamalar ve bu görkemli kudret; insan aklını, hayalini ve tasavvurunu aşıyor.

Gökyüzüne Bakmaya Teşvik Edilmesinin Hikmetleri

Kur'ân-ı Kerîm'de gökyüzüne bakmaya dair yapılan çağrılar, sadece astronomik gözlemi değil, aynı zamanda derin bir tefekkürü ve kulluk bilincini hedefler. Bu ilahî yönelişin hikmetlerinden bazıları şunlardır:

1. Allah'ı Tanımaya ve Tevhid Üzere İman Etmeye Vesile Olması

Kur'ân-ı Kerîm, pek çok ayette göklerle, yıldızlara, aya ve güneşe bakmayı teşvik ederek, Allah'ın varlığını, birliğini ve kudretini kavramamıza yol açar:

"Şüphesiz göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün birbiri ardınca gelişinde akıl sahipleri için gerçekten açık ibretler vardır. Onlar ayakta iken, otururken ve yanları üzerine yatarken Allah'ı anarlar; göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünürler: 'Rabbimiz! Sen bunları boş yere yaratmadın. Seni tesbih ederiz, bizi ateş azabından koru.'" (3/Âl-i İmrân 190-191)

Bu ayet, Allah'ın (cc) göklerin ve yerin yaratılışı üzerinde düşünmemizi istediğini açıkça ifade eder. Zira bu ihtişamlı düzen, O'nun ilminin, hikmetinin ve kudretinin apaçık bir delilidir.

2. İnsanın Acziyetini ve Allah'ın Azametini Fark Etmesi

İnsan gökyüzüne baktığında, kendi küçüklüğünü ve zayıflığını hissederken, Allah'ın sonsuz kudreti karşısında huşû duyar:

"O, birbiriyle tam bir uyum içinde yedi göğü yaratandır. Rahmân'ın yaratmasında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir bak bakalım, bir bozukluk görebiliyor musun? Sonra gözünü tekrar tekrar çevir; göz (arıza bulmaktan) umutsuz ve bitkin halde sana dönecektir." (67/Mülk 3-4)

Bu ayet, tekrar tekrar göğe bakmayı emreder. Çünkü göz, her bakışta kusur-suzluğu görünce, yaratıcı kudretin büyüklüğünü daha derinlemesine idrak eder.

İmam Gazâlî şöyle der: "Gökyüzüne bakmak, kalpte huşû ve Allah korkusu doğurur." İbn Kayyım el-Cevziyye ise der ki: "Göğe bakan kişi, Allah'ın rahmetini, kudretini ve hikmetini kalbinde hissederek."

3. İnsanı İbadete ve Zikre Teşvik Etmesi

Gökyüzüne bakmak, kalpte sadece hayranlık değil; aynı zamanda Allah'a yönelme, zikretme ve ibadet etme duygusunu da uyandırır.

Peygamber Efendimiz (sas), gece namazına kalktığında şu ayeti okurdu: **"Şüphesiz ki göklerin ve yerin yaratılışında...ibretler vardır."** (Buhârî, Teheccüd 1)

Göğe bakan insan, o ihtişam karşısında sadece düşünmekle kalmaz; bu düşünceyi zikre, duaya ve ibadete dönüştürür. Aynı zamanda bu yöneliş, ruhsal bir huzur ve iç teselli sağlar.

4. Stres, Anksiyete ve Ruhsal Baskılarda Azaltıcı Etki

Modern psikolojiye göre gökyüzüne bakmak; kişide ferahlık, gevşeme ve rahatlama hissi oluşturur. Bu durum, psikolojide "soft fascination" (yumuşak büyülenme) olarak adlandırılır.

Doğayla temas kurmak, özellikle gökyüzünü seyretmek; zihinsel yorgunluğu azaltır, dikkati tazeler ve ruhsal iyiliği artırır.¹

Frontiers in Psychology dergisinde yayımlanan bir çalışmaya göre, doğayla temas ve gökyüzüne bakmak, serotonin seviyelerini yükselterek ruh hâlini olumlu etkiler.

5. Uyku Düzeni ve Göz Sağlığına Katkısı

Güneş ışığını görmek, özellikle sabah erken saatlerde gökyüzüne bakmak, sirkadiyen ritmin düzenlenmesini sağlar. Bu da melatonin hormonunun sağlıklı salgılanmasına, dolayısıyla daha düzenli ve kaliteli uykuya katkıda bulunur.

Journal of Clinical Sleep Medicine kaynaklarına göre, doğal ışıkla temas vücudun biyolojik saatini dengeler.

American Academy of Ophthalmology verilerine göre, uzak mesafeye bakmak -özellikle gökyüzüne- göz kaslarını gevşetir ve miyop gelişimini yavaşlatır. Dış mekân aktiviteleri, görsel yorgunluğun azalmasına ve göz sağlığının korunmasına katkı sağlar.

Sonuç olarak, Kur'an'ın gökyüzüne yönlendiren çağrısı; sadece bilimsel merakı değil, aynı zamanda imanı derinleştirme, yaratılışı tefekkür etme ve kalbi ilahî kudretle doldurma gayesini taşır. Bu çağrısı kavrayan insan, göğe baktığında yalnızca yıldızları değil; o yıldızların arkasında tecelli eden ilahî hikmeti, düzeni ve rahmeti de görür. Ve böyle bir bakış, sadece bilgiyle değil; imanla, huşûyla ve teslimiyetle bakan bir kalbin bakışıdır.

¹ (Kaplan & Kaplan-"Attention Restoration Theory")

Seni İlgilendirmeyen Şeyleri Terk Et, Rahat Et!

Burak Gültepe

İnsan, dünya hayatında pek çok imtihanla karşılaşır. Yüce Allah, bu durumu Kur'an'da şöyle buyurur: **"Andolsun, biz sizi biraz korku, açlık ve bir parça mallardan, canlardan ve ürünlerden eksiltmekle imtihan edeceğiz."**¹ Bu ilahi ferman doğrultusunda nefsimizle, şeytanla ve diğer insanlarla mücadelemiz kıyamete kadar sürecek. Tüm bu karmaşanın ortasında, ne yazık ki, bir de başkalarının ne konuştuğu, kimin kime küstüğü, kimlerin kavga ettiği, komşumuzun bu yıl ne kadar kazandığı veya arabasını değiştirip değiştirmediği gibi aslında bize ekstra yük olacak meselelere giriyoruz.

Müslüman topluluklarda ise insanlar faydalı dersler dinlemek yerine, kimin kime reddiye verdiği, kimin kimden ayrıldığı, kimin kimi tekfir ettiği gibi yine kendini ilgilendirmeyen konulara dalıyorlar. Ey Müslümanlar! Zamanınız bu kadar mı bol? Yapacak daha önemli işleriniz yok mu?

Yüce Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'de **"Andolsun zamana ki! İnsanlar hüsrana uğradı"**² buyuruyor. Biz Müslümanlar olarak zamanımızı daha iyi değerlendirmeli değil miyiz?

Bu ayki hadis-i şerifimiz tam da bu konuya işaret ediyor:

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ:
مَنْ حُسِّنَ إِسْلَامُ الْمَرْءِ تَرَكَهُ مَا لَا يَعْنيه
(رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ)

Ebû Hureyre (ra.)'den rivayet edildiğine göre Rasûlullah (sav.) şöyle buyurmuştur: **"Kişinin kendisini ilgilendirmeyen şeyleri terk etmesi, onun İslamının güzelliğinden dolayıdır."**³

Şerh:

Bu hadis, Müslümanın hayatındaki öncelikleri belirlemesi ve gereksiz meşguliyetlerden uzak durması gerektiğini vurgular. Unutmayalım ki, dünya imtihanında bize verilen zaman en değerli sermayemizdir. Onu faydalı işler ve ahiret hazırlığı ile değerlendirmek, gerçek kurtuluşa erenlerden olmamız için elzemdir.

Malayaniyi terk etmek sadece dış dünyayla ilgili meselelerden uzak durmakla kalmaz, aynı zamanda kişinin kendi iç dünyasını da düzene sokmasına yardımcı olur. Bu bağlamda, hayatımızda dikkat etmemiz gereken önemli üç husus vardır;

Üç şeyin azı hayırlıdır: Az yemek, Az konuşmak, Az uyumak!

Bu üç hususun fazlası ise zararlıdır. Hastalıkların çoğu yemekten gelmektedir. Şifası çoğu zaman açlıktır. Çok uyuyan, ömür sermayesini zayi eder. Şu anda mezarlıklarda milyarlarca insan var ve çoğunluğu dünyaya bir gün dönmek istiyor. **"Onlardan birine ölüm geldiği zaman, "Rabbim beni hayata geri döndür" der."**⁴ Onlar öldüler ve ölenlere böyle bir hayat hakkı daha verilmeyecek. Şu da bir gerçek ki uyku da ölümün bir benzeri durumdur. Uyku da iken ölüden bir farkınız yoktur! Dolayısıyla az uyumak da çok hayırlıdır.

Az konuşmak ise bu üç şeyden en faydalı olanıdır. Çünkü çok konuşanlar kendilerini ilgilendirmeyen yerlere dalabilir, gıybet edebilir, iftara atabilir veya dedikodu yapabilirler. Az konuşan bir kimse kendisini ilgilendirmeyen hususlardan da otomatikman uzak kalmaya başlayacaktır. Dil, dikkat edilmediği takdirde bizi, her türlü büyük günaha sokma potansiyeline sahip organımızdır.

¹ (2/Bakara 155)

² (103/Asr 1)

³ (Tirmizi)

⁴ (23/Mü'minin 99)

Bu hadiste dikkat çekilen malayani iş; kişinin hem dünya hem de ahiretine faydası olmayan gereksiz ve lüzumsuz işlerdir.

Kişinin hayatında nelerin gerekli, nelerin gereksiz olduğunu ayırt etmesi gerekir. Aksi halde, yanlış bir hayat sürme riskiyle karşı karşıya kalır. Mesela, dağ başında tek başına 3 ay kalacak birini düşünelim. Hayatta kalmak için yanına sadece en gerekli malzemeleri ve ihtiyaçları alması lazım. Çünkü 3 ay boyunca dönemeyecek, unuttuğu bir şey için ikinci bir hakkı olmayacak. Bu kadar hassas bir durumda, yanına gereksiz yere çok sayıda ayakkabı, elbise, kravat, kol düğmesi, güneşlik, güneş gözlüğü, banka kartı gibi şeyler alan biri akıllıca davranmış olur mu? Üstelik bunları ihtiyaç sanıp almış ve buna inanmış olsun. Bunlar orada, dağ başında ne işine yarayacak ki? Bu lüzumsuz şeyleri almak, gerekli olanları almasına engel olmayacak mı?

Bizim insanlarımızın yaptığı hata da buna benzer. İhtiyaç diye tutturuyor, işini büyütüyor, mesaisini uzatıyor, daha çok para kazanmam lazım diyor, daha çok okumam, okul bitirmem, diploma almam lazım diyor, evini büyütüyor, arabasını büyütüyor, evinin her odasını tika basa dolduruyor... Oysa bunların hiçbirine gerek yoktu. Yanlış algılar onu boş işlere yönlendirip durdu.

Halkımızın çoğu, kalbini ve düşüncelerini toplumun, medyanın ve siyasetin etkisinde bırakıyor. Bu yüzden, kendilerini ilgilendirmeyen konularla meşgul oluyorlar. Örneğin, siyaset, spor veya ekonomi hakkında saatlerce tartışabiliyorlar. Oysa bunların hiçbirinin bir faydası yok.

"İnsanların hesaba çekilecekleri (gün) yaklaştı. Hal böyle iken onlar, gaflet içinde yüz çevirdiler."⁵

Üzerine düşünülmeden ve amel olarak uygulamaya geçirilmeden, "Kur'an ve sünneti seviyorum" demenin pek de bir anlamı ve faydası yoktur. Zira insanlar, düşüncelerini/odaklarını dünyalıklara vermişlerdir. Gündemlerinde vahyi anlamaya yönelik bir plan olmayanların kulağına ve kalbine hangi ayetler inebilir ki! Kapısını çalmayan, hatta kapıyı açmaya bile tenezzül etmeyen insanlara Allah'ın ayetleri zorla mı girecek sanırsınız? **"Şüphesiz ki, bir kavim kendi durumunu değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez."**⁶

Önüne Konan Haberlere Değil, Vahyin Haberlerine Kulak Ver!

Ne yazık ki, günümüzde birçok Müslümanın içine düştüğü üzücü bir durum var: Kendisini doğrudan ilgilendirmeyen konularla fazlasıyla meşgul olmak. Boş zamanın çokluğu, hakikatle meşgul olmak ve nefsin muhasebe etmemek, insanı kolayca gaflete düşürür. Bu gaflet hali, kişiyi gereksiz meselelere dalmaya iter ve ahirette karşısına çıkacak yeni bir hesap dosyası açmasına neden olur. Oysa hayatımızı gerçekten önemli olan şeylere odaklamak, hem bu dünyada huzur bulmamızı sağlar hem de hesap gününde yükümüzü hafifletir.

Kur'an ve Sünneti Anlamaya Vakit Yok!

Çünkü böyle bir ihtiyacın varlığından kimsenin haberi yok. Müslümanların gündemini bile günlük mevzular işgal ediyor. Birbirlerine ayetlerden nasihat edenlerin ve hadisleri müzakere edenlerin sayısı az.

⁵ (21/Enbiyâ 1)

⁶ (13/Ra'd 11)

"Kasem olsun ki, biz Kur'ân'ı (düşünüp) öğüt alınsın, diye kolaylaştırdık. Hani (düşünüp) öğüt alan yok mu?"⁷

Muhasebe Yapmak, Islah Olmak İçin Büyük Bir Adımdır.

Bizi ilgilendirmeyen, yani malayani işleri terk etmek, hayatımızdaki önemli işleri de bir düzene koymamızı sağlar. Bu sayede, neye öncelik vermemiz gerektiğini, hangi adımı ne zaman atmamız gerektiğini ve sonrasında nasıl ilerlememiz gerektiğini netleştirmiş oluruz.

Örneğin, günlük Kur'an okuma, hadisleri tahlil etme, düzenli zikirlerimizi yapma ve insanlara faydalı olmayı unutmama gibi önemli amelleri belirli bir sıraya koyabiliriz. İşte bu anlayış, güzel bir Müslüman olmanın önemli bir göstergesidir. Malayani işleri terk etmek, kişinin nefsinin muhasebe etmesinin bir sonucudur.

Gaflet Hastalığı

Gaflet sözlükte; dalgınlık, dikkatsizlik, boş bulunma, ihtiyatsızlık gibi anlamlara gelmektedir. Birçok kimsede bulunan bu hastalık, gizlidir. Yani kendisinde bulunan bu hastalığın farkında değildirler. Sanki bu hastalığa çevremizdeki insanların çoğu yakalanmıştır da bizi es geçmiştir. Elbette ki bizi es geçmemiştir ama iğneyi kendine batırabilenlere sözüm...

24 saatimiz nasıl geçiyor bir bakmamız lazım. Günlerimiz geçiyor, ayetleri zihnimize, amel dünyamıza koyamıyoruz. Rasûlullah'ın (sav) sünnetini öğrenip de yaşayamıyoruz.

"Dalıp gidenlerle biz de dalar giderdik."⁸

Dalmışız hayata çıkamıyoruz, yıllar öyle geçip gidiyor... Bu hayatı en tehlikeli geçirmenin yollarından biridir dalgınlık. Nice büyük abimiz amcamız teyzemiz hayatlarını böyle geçirip son vakte gelmişlerdir. Allah'ın kendilerini niçin yarattığını unutmuşlardır. Bu Kur'an kime niçin indi, Nebi (sav) bizim yanıımızdaki değeri ve konumu nasıl olmalıydı? Allah Teâlâ bizden bu dünya da ne bekliyordu...?

Bu sorular hiç sorulmamış, bu mevzuların sayfaları hiç açılmamıştır. Hayat kavgası, ayın sonu, ekonomik kriz, dört bir yandan düşmanla çevrili olduğumuz, milli birlik, vatan millet sakarya konuları ile çoğu kimse ömrünün neredeyse tamamını harcamıştır. Elbette ömrünün tamamını bu konulara ayırmamıştır ama kalan sürelerde uyku, eğlence gezme tozma derken, dine zaman kalmamıştır. Asli görevlerini unutup da ömrünü bitiren ne de çoktur. Kur'an ve sünnetten bihaber yaşanmış ve bitmiş hayatlar maalesef çok fazladır!

İşte bu ayetler dalaraktan/unutaraktan bir hayat yaşamanın acı neticesinden bahsediyor;

مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرٍ

'Sizi şu cehenneme sürükleyip-iten nedir?'

قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلِّينَ

Derler ki: "Biz namaz kılanlardan değildik."

وَلَمْ نَكُ نَطْعُمُ الْمَسْكِينِ

Yoksula da yedirmezdik.

‘ وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِينَ

(Batıla ve tutkulara) Dalıp gidenlerle biz de dalar giderdik.'

وَكُنَّا نَكْذِبُ بَيَوْمِ الدِّينِ

Din (hesap) gününü de yalanlardık."⁹

⁷ (54/Kamer 17)

⁸ (74/Müddesir 45)

⁹ (74/Müddesir 42-46)

Dalıp giderek bir hayat yaşamanın acı faturası cehennemde Sekar'a atılmaktır. Rabbim muhafaza buyursun.

Kendini İlgilendiren Şeye Odaklan!

Rasulullah (sav) vahyi/emri aldığı anda, görevine öylesine odaklandı ki, 23 yıl içinde büyük bir devrim gerçekleştirdi. Binlerce insanın yaşam biçimlerini, algılarını, geleneklerini A'dan Z'ye değiştirdi. Bazı İslam'a aykırı olmayan adet ve geleneklere müdahale etmedi. Ancak burada vurgulamak istediğimiz nokta, bu başarıyı elde ederken gösterdiği odaklanma, 'tek başıma ne yapabilirim ki' diye düşünmeden hedefine ilerlemesidir.

Sabır, sadece eziyetlere katlanmak değil, aynı zamanda bütün eziyetlere rağmen yoldan sapmadan devam etmektir. Allah'ın da yardımıyla bu iş bereketli oldu. Koca bir kıtanın nasıl değiştiğine şahit olduk. Çünkü insanların hayat tarzlarını, inançlarını değiştirmek çok zor bir iştir. İnsanlar yaşlandıkça, bu âdetler, yaşantılar iyice yerleşir. Yani kolay kolay değişmezler. Ama İslam'ın bu güzelliği sayesinde, nice değişmem diyenlerin hayatları tamamen değişti.

Rasulullah (sav)'in vefatıyla, bu ilahi mesajın sona ereceğini düşünenler olmuştu. Ancak vahiy, öyle bir mucizeydi ki, onun sona ermesiyle bile değişim sürmüştür. Ümmeti Muhammed, İslam'ı Avrupa ve Asya kıtalarına taşıyarak, insanların hızla bu dine yönelmelerini sağlamıştır. Bu, şüphesiz Allah'ın lütfu ve O'nun eserlerimize kattığı berekettir.

23 senenin sonuna yaklaşırken inen ayet şöyleydi; **"Allah'ın yardımı ve fetih (Mekke fethi) geldiğinde ve insanların bölük bölük Allah'ın dinine girdiğini gördüğünde, Rabbine hamd ederek tespihte bulun ve O'ndan bağışlama dile. Çünkü O tövbeleri çok kabul edendir."**¹⁰

Bu sûre, Rasulullah (sav.)'in ölümünün yaklaştığını haber veriyordu. Artık görevini layıkıyla yapmış ve insanlara bunu tebliğ etmişti. Gerçekten tarih böyle bir başarıya ne görmüş ne de duymuştur. Salât ve selam üzerine olsun.

Mü'minin sûresinde iman edenlerin vasıfları anlatılmıştır. Şöyle; **"Şüphesiz ki mü'minler, kurtuluşa ermiştir. "Onlar ki; namazlarında huşuludurlar. "Onlar, boş şeylerden yüz çevirirler." "Onlar, zekât sorumluluğunu yerine getirirler..."**¹¹

Görüldüğü üzere boş işlerden yüz çevirmenin gerekliliğini ifade eden âyet, namaz ve zekât vurgusunun yapıldığı iki ayetin arasına getirilmiştir. Bu bize, boş ve faydasız işlerden yüz çevirmenin Allah indinde namaz kadar, zekât kadar dikkat edilmesi gereken bir şey olduğunu göstermektedir. Subhanallah! Bu ne kadar önemli bir şeydir!

Peki, âyette "boş iş" diye tercüme edilen "lağv" nedir? Âyette bahsedilen boş iş, başta şirk ve haramlar olmak üzere insana cennet kazandırmayıp cehennemden uzaklaştırmayan her türlü faydasız şeydir. Buna, insanın kendisini ilgilendirmeyen şeyleri konuşması, gereksiz muhabbetler yapması girdiği gibi, fayda vermeyen filmler, diziler, programlar izlemesi de girer.

Peki, gereksiz mesajlaşmalar, gereksiz paylaşımlar, birilerine ayar çeken durum yapmalar ne olur? Ona da siz karar verin?

Eğitim ve Öğretime odaklan!

İlmin hem dünyaya faydası vardır hem de âhirete... Bambu ağacı bizim için örnektir. Bir bahçıvan tohumu attıktan sonra bir sene boyunca onunla ilgilenir. Gübresini atar, suyunu verir, etrafını kazar... ama bir şey olmaz. İkinci senede

¹⁰ (114/ Nasr suresi)

¹¹ (23/Mü'minün 1-4)

ilgilenir aynı şekilde, lakin hareket bile yoktur. Üçüncü senede ilgilenir fakat yine gelişme olmamıştır. Dördüncü seneye gelince o tohum patlıyor ve sadece 6 hafta içinde 27 metreye ulaşmaktadır.

Şimdi kendimize soralım; bu ağaç 6 haftada mı büyüdü, yoksa 5 yıl kadar bir zamanda mı büyüdü? Elbetteki 5 yıl kadar bir zamanda büyüdü. O kadar zamanda ona verilen emek, gübre ve suyun neticesi ancak alınabildi. O halde bıkmadan usanmadan malayani işleri terk ederek fayda verecek şeylere odaklanmalıyız. Bunu yaparken de aceleci olmamalı, sabırla devam etmeliyiz.

Taşın oğlu!

İbn Hacer el-Askalânî büyük İslam âlimlerindendir. Fakat âlim olması hiç de kolay olmamıştır. Yeri gelmiş pes etmiştir. Medresede dersleri bir türlü kafası almadı. Bütün arkadaşları onu geçtiler. Seneler geçmesine rağmen pek bir şey öğrenemedi. En sonunda ilmi bırakıp eve dönmeye karar aldı. Hocasının nasihatleri de fayda vermemişti. Yola çıktı ve dinlenmek için bir mağaraya girdi.

Mağarada dinlenirken gözü yukarıdan damlayan damlalara takıldı. Damlalar yavaş yavaş damlayıp yerdeki taşta büyük bir delik açmıştı. İbn Hacer kendi kendine şöyle düşündü: "Su gayet yumuşak, latif bir cisim olduğu halde sert kayayı nasıl deliyor. Benim kafam bu kayadan daha da sert değildir ya, zamanla benim de kafama Allah'ın nuru olan bu ilim girer" deyip medreseye geri döndü. Ve kısa zamanda arkadaşlarını da geçti. Zamanla büyük İslam âlimlerinin arasında zikrediliyor. Bu olay sebebiyle kendisine İbn Hacer (taşın oğlu) deniliyor.

Buradan şunu anlıyoruz ki, sabretmek ve hedefe odaklanmak öyle basit işlerden değildir. Çoğu kimse buna muvaffak olamaz. Ama Allah'tan yardım istenir, gayret edilirse Allah o kimseye kolay kılabilir. Sadece ilim değil, her iş böyledir. Dünyalık dediğimiz işlerde bile ustalaşmak yıllar alır. İnşaat, marangozluk, doktorluk veya mühendislik... Bu dünyalık ustalıklar bile öyle 3-5 ayda kimseye verilmiyor, peki cennet yolunda ilim sahibi olmak nasıl verilsin!

Ağır ve Ciddi Bir İmtihan!

Yüce Allah, Kitabını biz kullarına hidayet kaynağı olarak indirdi. Kur'an, âdeta bir pınar gibidir, ancak başına varıp, kaynağından içmek, orada vakit geçirmek bizim tercihimizdir. Dileyen bunu tercih etmez/edemez. Kur'an-ı Kerim ciddi bir kitaptır.

إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا

"Şüphesiz biz sana (sorumluluğu) ağır bir söz vahyedeceğiz."¹²

İnsanlar cep telefonuna gelen basit bir mesaja bile bakma gereği duyuyorlar. Ama iş, Allah'ın kitabına gelince her gün erteliyorlar. Telefonla ilgilenmeye kolayca vakit bulurken, Allah'ın kitabına bir türlü vakit bulamıyorlar. Müslümanlar ise insanların bu durumundan etkilenmemeli, onlara benzememelidirler.

Biz sana ağır bir söz vahyedeceğiz ayeti, Kur'an'ın sadece okunup geçilecek bir metin olmadığını, aksine derin bir sorumluluk taşıyan, hayatımıza yön veren, bizi dönüştüren ilahi bir mesaj olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Önceliğimiz fikir kitaplarından önce Kur'an olmalıdır.

¹² (73/Müzzemmil 5)

Bu kalbi, Allah'ın hidayet kitabıyla beslemeliyiz. Bazı kardeşler kitap listesi yapıyor ve onlarca kitabı peşi sıra okumaya karar veriyor. Listeye baktığınızda Allah'ın kitabı yok! Yanlış anlaşılmasın, diğer kitaplara da hayatımızda yer olmalıdır. Ama en öncelikle en başa yazılacak kitap Kur'an olmalıdır. Bir Müslüman Kur'an ile her gün buluşmalıdır. Dikkat edin! Kalbin katılaşması an meselesidir.

Ömrümüzü hayırla geçirmek, Allah'a yakınlaşmak hepimizin hayali; **"Sizin en hayırlınız Kur'an'ı öğrenen ve Onu öğreten kimsedir"**¹³ hadisine binaen Kur'an'ı ya öğrenen, öğrenmeye çabalayan kimselerden olalım ya da Kur'an'ı biliyorsak öğreten kimselerden olalım.

Müslümanların en büyük arzusu hak yoldan sapmamaktır. Çünkü dünyada saptırıcılar çoktur. Asla vazgeçmeyen, pes etmeyen, babamız Âdem'i (as) bile kandıran şeytan apaçık düşmanımızdır. Nefsimizin istek ve arzuları da çetindir. Nefse dur demek zordur. Batıl ehli de kendi cephesine, davasına çağırmaktadır ve ikna edebilmek için kelimeleri süslüdür. Gerekirse dünyalık menfaatler de sağlarlar. Yahut zindanları ile tehdit ederek hak yoldan saptırmaya çalışırlar. Peki bu kadar düşmana karşı kurtuluş yolu nerede? **Size iki şey bırakıyorum, onlara sımsıkı sarıldığınız sürece yolumuzu şaşırmayacaksınız: Allah'ın Kitabı ve Nebisinin sünneti.**¹⁴

Ömer'i (ra) diriltten ayetler hangileri desem, ne dersiniz? Ömer (ra) evinden kılıcını kuşanarak peygamberi öldürmek için çıktı. Bir vesileyle kız kardeşi Fatıma'nın evine gitti ve Tâhâ suresinin

ayetlerini okudu. **"Tâhâ. Kur'an'ı sana, sıkıntıya düşesin diye indirmedik. Ancak Allah'tan korkanlara bir öğüt olsun diye (indirdik). Yeri ve yüce gökleri yaratanın katından peyderpey indirilmiştir..."**¹⁵

Ömer (ra) okumaya devam etti ve bu ayetler onun iman etmesine vesile oldu. Bu ayetlerden sonra onun, dost ve düşman algısı bir anda değişti. "Bu ne kadar güzel ne kadar şerefli bir kelim!" dedi. İşte Kur'an, böylesine kalplere etki eden, hidayet eden bir kitaptır.

İmam Malik dedi ki: **Bu ümmetin evveli ne ile ıslah olduysa sonra gelenleri de ancak aynı şey ile ıslah olacaktır!**

Kur'an-ı Kerim sadece harflerden ve kelimelerden oluşan bir metin değildir. O, aynı zamanda derin manalar bütünüdür. İnsanlar veya Müslümanlar, Ömer (ra) gibi Allah'ın ayetlerini yavaş yavaş okurlarsa, kendilerine tefekkür edecek zamanı ayırırlarsa, kendilerindeki değişimi ve kalplerindeki titremeyi hissedeceklerdir. Kalp yumuşadığında ise ilk vuracağı yer göz, yani gözyaşıdır. Rabbim bizleri katı kalplilerden eylemesin.

Alemlere Rahmet Olarak Gönderildi!

Hiç şüphesiz Rasûlullah (sav) bizler için bir rahmettir, onu takip edersek doğru yolu buluruz. Dolayısıyla Müslümanın ikinci öncelik vermesi gereken konu Siyer ve Hadisler olmalıdır. Bu Kur'an'ı, açıklamakla görevli olan Allah'ın Rasûlünden dinimizi öğrenmemiz hayati önem taşır.

Dolayısıyla Siyer dersleri dinlemeli ve okumalıyız. Kendi hayatımız için ibretler almalı, çevremizdeki insanlarla bunları paylaşmalıyız. Hadislerdeki nasihatler, emirler ve yasaklar bizleri doğrudan ilgilendiren hususlardır. Hadisleri bilmediğimizde yahut

¹³ (Müslim)

¹⁴ (Muvatta)

¹⁵ (20/Tâhâ 1-4)

unuttuğumuzda Allah'ın Rasûlüne tabi olmakta eksiklik gösteririz. Hadisler ise binlerce diyerekten tembellik yapabiliriz. Ancak hedef koyar, programlı olursak bu hazinenin hepsinden olmasa bile büyük bir kısmından istifade edebiliriz.

Dikkat edin ey Müslümanlar! Sevginizde ciddi olun. Allah'ın Rasûlünü (sav) sevmek demek onu anmayı, onunla ilgili içerik tüketmeyi gerekli kılar. Diğer insanların yaptığı gibi sloganik sözlerle olaya yaklaşmayın. Hadislerin, rahmet pınarlarından bir pınar olduğunu unutmayın. Pınarın başına varmayan, oradan içmeyen ve vakit geçirmeyenler kusura bakmasın! Boş şeylerle ve batıl şeylerle oyalanmaktan başka çareleri kalmayacaktır. Zira fıtrat boşluk kabul etmez. İllaki bir şeylerle meşgul olacaksınız. O halde Müslümanlar, neden Siyer ve Hadislerle bolca birlikte olmasınlar ki! Rabbim muvaffak kılsın.

Ölüm Gelmezden Evvel Hayırlı Amellere Koşun!

İstikamet belirlendikten sonra, hak batıl birbirinden ayrıldıktan sonra kişi, hastalık, meşguliyet, ihtiyarlık, ölüm gibi engeller çıkmadan hayır namına ne varsa küçük büyük demeden salih amellere sarılmalıdır.

Binaen aleyh kişi, Kur'an'a önem verir onunla meşgul olursa, Nebi'nin (sav) peşi sıra bir hayat yaşamaya çalışırsa ve salih amelleri işlemek için yorulursa hangi batıl veya boş amele zaman ayırabilecektir ki! Zamanımızın Müslümanlarının en çok gaflet ettiği konular bu temeller üzerinden sarmakla meydana gelmektedir.

Çoğu kardeşimizin, Kur'an üzerinde ciddi bir çalışması yok. Yıllardır bildiğinde ilerleme kaydedemiyor. Hadislere bakmıyor, zamanı olmuyor veya programı yok. Salih amelleri öğrenmiş ama bu listedeki ameller artarak çoğaldığında unutmaya başlamış, amel yönünden geri kalmış.

Bunun telafisini yapmak yerine bir de boş şeylerle uğraşmaya başladıklarında, şeytanın çemberine girmişler demektir. Oysa kurtuluş, İmam Şâfiî'nin hikmetli sözünde saklıdır: "Kendini hak ile meşgul etmezsen, bâtil seni işgal eder."

Rabbim bizleri boş işleri terk edenlerden eylesin. Böylece zamanımızı hayırlı amellerle dolduralım ve kalan ömrümüz, geçen ömrümüzden daha hayırlı geçsin. Şüphesiz ki duamız, Rabbimizin bize bu konuda kolaylık sağlamasıdır; çünkü O'nun her şeye gücü yeter. Âmin.

Fecr Suresinde Zalim, Zorba Hükümdarların Helak Yasası -1

Salih Bağırhan

الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبَلَدِ
فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفِسَادَ
فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ
إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمُرْصَادِ

٨٩.١١-١٤

Allah Tealâ Fecr Suresinde şöyle buyurur:

1. Fecre andolsun.

2. Ve on geceye (Zilhicce ayının ilk on gününe),

3. Çift ve tek olana,

4. Akıp gittiğinde geceye.

5. Akıl sahibi için bu sayılanlarda yemin var değil mi?

6. Rabbinin Âd (Kavmi'ne) ne ettiğini görmedin mi?

7. (Yüksek ve sağlam) sütunları olan İrem şehrine.

8. Onun bir benzeri beldelerde yaratılmamıştır.

9. Ve vadilerde kayaları oyup (benzersiz yapılar inşa eden) Semud'a,

10. Ve kazıklar (piramit ve ordular) sahibi Firavun'a.

11. Onlar ki beldelerde azıp (tağutlaştılar).

12. Orada fesadı arttırdılar.

13. Rabbin, onların üzerine azap kamçısını yağdırdı.

14. Çünkü Rabbin, gözetlemededir.

Mekkî olan Fecr Suresi, Müslümanların azınlıkta, zayıf ve müşrik Kureyş'in zulmü altında olduğu bir dönemde inmiştir. Mekkeli müşrikler, Müslümanlara her türlü fiziksel ve psikolojik işkenceyi uyguluyorlardı. Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) sahabeye yapılan işkencelere şahit oluyor, sabır tavsiye ediyordu.

İşte bu sure, günümüzde birçok Müslüman'ın zihninde soru işareti olan şu meseleye cevap verir: Amerika öncülüğündeki küresel müstekbirlerin ulaştığı azgınlık zirvesi, Arap yöneticilerinin zillet içindeki halleri ve din düşmanlarıyla yaptıkları normalleşme (tavizler), mazlum Filistin, Suriye, Irak vs halklarının oluk gibi akan kanı, Mescid-i Aksâ'nın, Mescid-i Harem'in ve Mescid-i Nevevi'nin çiğnenmesi... Bütün bunlar olurken Allah'ın yardımını nerede? Allah bu kadar zulmü, azgınlığı, karanlığı görmüyor mu? Kanların su gibi aktığını görmüyor mu?

Fecr Sûresi'nin maksadı anlaşılınca ayetleri arasında bir bütünlük kurulur. Ayetlerin dizilişi ve baştaki yeminlerin hikmeti daha net anlaşılır.

Görüyoruz ki, bu sûre, insanlık tarihinin en önemli meselelerinden birini ele alıyor: "Hayatın yeniden başlaması ve hakikatlerin ortaya çıkışı."

Dünyada sabahın gelişiyle başlayan yeni bir hayat ve ahirette dirilişle başlayan ebedî hayat.

Fecr Sûresi şu soruya cevap veriyor: Neden Allah, zalimleri bu kadar azgınlattıkları halde hemen cezalandırmıyor?

Fecr Sûresi'nde İnsan Zulmünün Dört Boyutu:

Ayetlerin sonunda gelen "Çünkü Rabbin gözetlemededir" sözü Allah'ın kullarından habersiz olmadığını ve her zulüm çeşidini gördüğünü bildirir. Surede zulmün dört boyutu tasvir edilmiştir:

1. Fizikî Azgınlık: Âd kavmi örneğiyle anlatılır:

"(Yüksek ve sağlam) sütunları olan İrem şehrine."

2. Mimârî Azgınlık: Semûd kavmi örneğiyle anlatılır:

"Vadilerde kayaları oyup (benzersiz yapılar inşa eden) Semud'a."

3. Otoriter Azgınlık: Firavun örneğiyle anlatılır:

"Kazıklar (piramit ve ordular) sahibi Firavun'a."

4. Ruhsal Azgınlık: İlâhî sistemden kopan insan örneğiyle anlatılır:

"Asla! (Zenginlik ve fakirlik yalnızca bir imtihandır. Asıl değersiz/alçaltılmış olanlar, şu özelliklere sahip kimselerdir:) Siz yetime ikramda bulunmazsınız. Yok-sulu doyurmaya teşvik de etmezsiniz. (Yetimin ve kadınların) mirasını hiç dikkat etmeden yersiniz. Malı da aşırı bir sevgiyle seversiniz."

Bu dört azgınlığın ortak noktası, sınırı aşan kibirdir. Ancak Allah, hepsine karşı gözetleyicidir ve gerekeni yapacaktır.

Fecr ile Zulmün Perdesi Kalkar

Sûrenin "Fecr (şafak vakti)" ismini taşıması rastgele değildir. Fecr, karanlığın ardından gelen aydınlıktır. Sanki şu demek isteniyor:

"Ne kadar hakikatler gizlense de, ne kadar sahte görüntüler cazip olsa da, eninde sonunda güneş doğar, hakikatler ortaya çıkar. Bu dünyada olmasa da ahirette kesinlikle. Fecr, yeniden doğuşu simgeler. Nasıl sabah her gün yeni bir günün habercisiyse, ahiret de yeni bir hayatın başlangıcıdır.

Vahyin Öğrettiği İlâhi Kanun

Tıpkı gece sonrası fecrin doğması gibi, zulüm sonrası da adalet gelir. Zalimlerin geçici üstünlüğü sizi aldatmasın. Allah geciktirir ama ihmal etmez.

"De ki: Kim sapıklık içindeyse, Er-Rahmân ona verdiği mühleti alabildiğince uzatsın... Kendilerine vadedilen azap ya da kıyameti gördüklerinde, kimin konumu daha kötü ve kim askeri bakımdan/yardımcılar bakımından daha zayıfmış yakinen bileceklerdir."¹

Allah zulmü ve zalimi, genellikle gücünün zirvesindeyken helâk eder. Kur'an'dan örnekler:

Firavun: **"Ben sizin en yüce Rabbini-zim"** dediği anda helâk edildi.

Nemrud: **"Ben yaşatırım ve öldürürüm"** dediği anda mağlup edildi.

Âd: **"Bizden güçlü kim var?"** dedikleri anda rüzgarla helâk oldular.

Semûd: **"Dağları yontuyorlardı"** ama sarsıntı ile yerle bir oldular.

Hakikat Ne Zaman Ortaya Çıkar?

Fecr Sûresi bize gösterir ki, hakikatlerin gizli kalmasına sebep olan temel şeylerden biri, güce aldanmaktır. Güce sahip olan birey ya da toplum, kendini mağlup edilmez sanır.

Allah (azze ve celle) şöyle buyurur:

"Dünya hayatında alçaltıp rezil eden azabı tatmaları için, o uğursuz/kara günlerde üzerlerine bir kasırga gönderdik. Hiç kuşkusuz ahiret azabı, daha aşağılayıcı ve rezil edicidir. Onlara yardım da olunmaz."²

Zulüm Devam Etmez, Fecr Mutlaka Doğar

Fecr Sûresi bize öğretiyor ki, siyonist rejimin ve tüm müstebkir güçlerinin yıkılması bir ihtimal değil, bir hakikattir. Bu, Allah'ın yeryüzünde geçerli kıldığı sünnetidir.

¹ (19/Meryem 75)

² (41/Fussilet 16)

Ama bu sonucun ne zaman geleceği, Allah'ın ilmindedir. Müminin görevi eli kolu bağlı oturmak değil; gayret göstermektir.

"Sizden önceki toplumların başına gelenler, sizin başınıza gelmeden cennete gireceğinizi mi sandınız? Onların başına çeşitli yoksulluklar ve musibetler geldi. Öylesine sarsıldılar ki; (sonunda) Resûl ve onunla beraber olan müminler: "Allah'ın yardımı ne zaman?" dediler. Dikkat edin! Şüphesiz ki Allah'ın yardımı yakındır."³

"Artık elçiler ümitlerini kesip yalandıklarını sandıklarında, yardımımız onlara gelmiş ve dilediklerimiz kurtarılmıştı. Azabımız, günahkâr topluluktan geri çevrilmez."⁴

Kur'an-ı Kerim bize kesin bir gerçeği öğretir: Allah'ın yakalayıp cezalandırdığı tüm zorba hükümdarlar, onu güçlü ve kudretli bir şekilde yakalamıştır; yani onları güçlerinin doruğundayken yakalamıştır.

Firavun'u yok ettiğinde, onu güç dengelerini değiştirmek suretiyle zayıflatmadı, hükümlerini elinden almadı; tam tersine Firavun **"Ben sizin en yüce Rabbinizim"** derken yok etti onu. Allah, Nâzi'ât Suresi'nde şöyle buyurur:

"Sonra toplayıp çağırdı, dedi ki: Ben sizin en yüce Rabbinizim. Sonra Allah onu hem ahiret hem dünya cezasıyla yakaladı. Bu, Allah'tan korkanlar için bir ibrettir."⁵

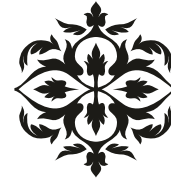
Allah onu en güçlü olduğu anda, ordusunun başındayken yakaladı.

Allah, Hendek Savaşı (Ahzab Günü) sırasında (müşrik) güçleri dağıttığında, yeryüzü müminlere dar gelmiş, kalpler boğazlara kadar sıkışmıştı.

Gazze'ye savaş başladığında ise Allah'ın yeryüzündeki kanunlarını bilmeyen birçok mümin, hele ki kâfirler, bunun sadece geçmiş savaş turlarından biri olduğunu, tıpkı önceki turlar gibi sona ereceğini düşünüyorlar. Fakat bizler: "Küresel zorba devletleri, Arap yöneticilerinin ihaneti ve siyonist işgal rejimi için bu son turdur, artık mevcut haliyle devam etmeyecek. İnşallah Ahzab'ın rüzgârı gelecek; Allah'ın rüzgârları binlerce şekil ve surette gelir." İnancı ile kendimizi hazırlamalı ve bu şekilde düşünmeliyiz.

Allah Teâlâ, Müddessir Suresi'nde şöyle buyurur:

"Rabbinin ordularını ancak O bilir. Ve o, ancak insanlar için bir hatırlatmadır."⁶

³ (12/Yûsuf 110)

⁴ (25/Furkan 23-26)

⁶ (74/Müddessir 31)

İlim Talebesi ve Ailesine Saygısı

Ümmü Firdavs

Takva

Ağustos 2025
56. Sayı

takvadergisi.org

Ailen: İlk Medresen

İlim yolculuğu, insanın yalnızca zihnini değil, kalbini de inşa eden bir seferdir. Bu yolda en önemli adımlardan biri, ilmin edebini kuşanmaktır. Ve edebın en büyük imtihanı, en yakındakilerle yani ailenle muamelen olur. Çünkü aile, Allah Teâlâ'nın seni ilk olarak imtihan ettiğı çevredir. Nice ilim talebesi, medreselerde büyük eserlerle meşgul olurken; evinde annesinin kalbini kırmakla, babasının hakkını gözetmemekle ilimde bereketi kaybetmiştir.

Aile, sadece seni dünyaya getiren değil; seni dua ile büyüten, senin için gecesini gündüzüne katan, senin maddi-manevi yükünü çeken ilk muhâtaplarındır. Onların kalbindeki rıza, Rabbin katında senin yolunu açabilecek büyük bir duadır. Unutma ki; selefin hayatında ilmin ilk halkası, hocanın dizinin dibi değil, annenin duası ve babanın rızası olmuştur.

Kur'an ve Aileye Saygı

İlim, sadece akılla değil; kalple de taşınır. Kalbi edeple dolmayan bir talebenin ezberi kuvvetli olsa da ilmi meyve vermez. Kur'an-ı Kerim'in terbiyesi, bize sadece Allah'a kulluk etmeyi değil, aynı zamanda anne babaya ihsan ile davranmayı da emreder. Ve bunu, Tevhid'den hemen sonra zikreder:

"Rabbin, sadece Kendisine ibadet etmenizi ve anne babaya iyilikle davranmanızı emretti." (el-İsrâ, 23)

İbn Abbas (radiyallahu anhumâ) bu ayeti tefsir ederken, "Onlara öf bile deme" kısmının, en küçük bir saygısızlığa dahi müsaade etmediğini söylemiştir.

Bu, sadece sözle değil, bakışla, tavırla hatta kalpte hissedilen kırgınlıkla bile geçerli bir uyarıdır.

Bir ilim talebesi olarak Kur'an'ın bu emrine sırtını dönemezsin. Çünkü Allah'a yönelmek, insanlara sırt çevirmekle olmaz.

Rabbine secde ederken, annenin kalbini kırarsan; geceni ilimle geçirip babana bir selamı çok görürsen, işte o zaman kalbinin nurunu gölgeler basar.

Kur'an seni âlim değil, salih bir kul yapmak ister. Ve salih bir kul olmanın yolu, ailene karşı vefa ve ihsanla başlar.

Rasulullah'ın Aileye Saygı Öğretisi

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) ümmetine yalnızca kelimelerle değil, davranışlarıyla da öğretmişti. Anne babaya hürmeti, sahabenin aklına yerleşen bir emir değil; gönlüne nakşedilen bir edep olarak işlemiştir.

Bir adam Rasulullah'a gelip "Ya Rasulallah! Kime iyilikte bulunayım?" diye sorduğunda, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) üç kez üst üste **"Annene"** buyurmuş; ardından **"Babana"** demiştir. (Buhârî, Edeb 2)

Bu, bir ilim talebesi için sadece bir hadis değil; aynı zamanda bir ölçüdür. Her gün onlarca hadis ezberleyen ama bu hadisi yaşamayan bir talebe, ezberinde kelimeleri taşır ama ruhunu taşıyamaz.

Selef'in Aileye Davranışı

Selef-i sâlihîn, ailelerine karşı son derece hassas davranır; ilmi, edep ve hizmetle birleştirirlerdi. Onlar için ilim; hocaların gölgesinde başlar ama annenin duasında yeşerirdi.

İmam Muhammed b. Sirîn'in annesiyle konuşurken sesini yükseltmekten kaçındığı "Ona karşı sesimi yükseltmek, Kur'an'a hürmetsizlik gibi gelir bana" dediğı nakledilir.

Hasan el-Basrî, annesinin sözünü kesmemek için ilim meclisinden izin alırdı. Çünkü o biliyordu ki, anneye hürmet etmeyen birinin diliyle okuduğı ilim, kalbini ihya etmez.

Bugün senin de belki onlar gibi meşhur olman gerekmez. Ama onların taşıdığı edepten bir parça taşıman, sana hem bu dünyada vakar, hem ahirette huzur kazandırır.

Aileye Sabırla Davranmak

İlim talebesi, sabrın ve hilmin talebesidir. Zira ilim, öfkeyle değil; sabırla yoğrulan bir kalpte yer eder. Bu yolun miklenk taşı da, en önce aile içindeki sabırdır. Çünkü en çok onların sözlerine, eleştirilerine, bazen anlam veremedikleri tavırlarına sabretmek zorunda kalırsın. Ve bu, senin için bir imtihandır.

Ailen seni her zaman anlayamayabilir. Annen "Yine mi ders çalışıyorsun, biraz da bizimle otur," diyebilir. Baban "Bize de anlat şu okuduklarını" diyebilir. Bunları söylerken maksatları seni kırmak değildir; bilakis seni yanında görmek, seni özlemek, seninle vakit geçirmek isterler.

Senin sabrın burada başlar. Hemen cevap vermek, alınmak, darılmak değil; içinden "Bu da benim talebe olarak imtihanım" diyebilmek... İşte o zaman sen sadece kitaplara sabreden biri değil, nefsinde de sabreden gerçek bir talebe olmuş olursun.

Unutma ki, sabır sadece dıştan gelen zorluklara değil; en yakındaki gönüllere gösterdiğin merhametle ölçülür. Çünkü Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem), ailesine sabırda zirveydi. O, hanımlarının gönlünü incitmemek için onların en basit kırgınlıklarını dahi dikkate alırdı. Senin yolun da onun yoluysa, sabrın da onun sabrı gibi olmalı.

Dua ve Vefa

Vefa, ilim talebesinin yakasından hiç düşürmemesi gereken bir nişandır. Çünkü ilim, vefasız kalplere değil; minnet bilen, hatır tutan, dua eden kalplere yerleşir. Vefa, sadece teşekkür etmek değil; geçmişini unutmamak, yapılan iyiliği küçümsememek, anne babaya olan borcunu hiç bitmeyecek bir hazine gibi kalbinde taşımaktır.

Anne baban belki senin okuduğun metinleri anlayamaz, belki ilmî meclislerde seni izleyemez ama onların gönlü senin en büyük destekçindir. Onların duaları, bazen fark etmediğin nice kapıyı sana açmıştır.

Unutma ki, salih bir evlâdın duası, anne babası için kıyamete kadar sürecek bir sadaka-i câriyedir. Nitekim Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur:

"İnsan öldüğünde amel defteri kapanır. Ancak üç şey hariç: Sadaka-i câriye, kendisinden faydalanan ilim ve kendisine dua eden salih evlat." (Müslim, Vasiyye 14)

Sen bir ilim talebesi olarak bu üç yoldan ikisine sahipsin: Faydalı bir ilme yürüyorsun ve salih bir evlat olma yolundasın. Geriye kalan ise: dua ve vefa.

Son Söz: İlimin Nurunu Ailene Yansıtır

Ey ilim yolcusu kardeşim,

İlim, bazen satırlarda değil, davranışlarında ortaya çıkar. Edebi sadece hocaya değil, ailene de göstermen gerekir. Çünkü en yakındakine karşı ahlakı olmayanın, ilminin derinliği sözde kalır.

Unutma: Ailene gösterdiğin hürmet, Rabbine yaptığın ibadetin parçasıdır. Onlara merhametle muamele etmen, Kur'an'a gösterdiğin saygının aynasıdır. Senin güzel ahlakın, ilmini taşıyan en büyük delildir.

Çünkü Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) **"Ben güzel ahlakı tamamlamak için gönderildim,"** buyurmuştur. (Muvatta, Hüsnü'l-Hulk 8)

İlim seni Allah'a yaklaştırmalı; ailenden uzaklaştırmamalı. Kitaplar seni yüceltmeli; ailene karşı kibirlendirmemeli. Kalemin keskinliğiyle değil; kalbin merhametiyle büyü! Ve unutma:

"İlim, seni ailene daha hayırlı bir evlat, daha edepli bir insan yapmıyorsa; o ilimde hayır yoktur." (Fudayl b. İyâd)

Tevhid Hakkında Genel Bir Nasihat

Muhammed Fırat

الدِّينُ النَّصِيحَةُ
Nasihatimiz Var

تَقْوَا
Takva

Ağustos 2025
56. Sayı

takvadergisi.org

İbn-i Abbas radiyallahu anhuma şöyle anlatır: Bir gün Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in tergisinde idim. Dedi ki:

"Delikanlı! Sana birtakım kelimeler öğreteyim. Allah'ın hududunu koru ki, Allah da seni korusun. Allah'ın emirlerini muhafaza et ki, O'nun yardımını karşında bulasın. Bir şey istediğin zaman sadece Allah'tan iste. Yardımı da ancak Allah'tan bekle. Bilesin ki bütün insanlık sana fayda vermek için bir araya gelse, Allah'ın sana takdir ettiği şeyden başka fayda veremez. Eğer sana zarar vermek için toplansalar, ancak Allah'ın dilediği kadar sana zarar verebilirler. Kalemler kaldırılmış, sahifelerin mürekkebi kurumuştur."

Hadisin başka bir rivayeti ise şöyledir:

"Allah'ın hakkını koru ki, O'nun yardımını önünde bulasın. Bolluk zamanlarında Allah'ı bil ki, O da sıkıntılı anlarda seni tanısin. Bil ki senden uzaklaşan sana isabet edecek değildir. Sana isabet eden de senden uzaklaşacak değildir. Bilesin ki yardım sabırla beraberdir. Tasanın ardında ferahlık, zorluğun ardında da kolaylık vardır."²

Rasulullah sallallahu aleyhi ve sellem'in İbn-i Abbas radiyallahu anhuma'ya yapmış olduğu bu tavsiyelerden şu önemli dersleri çıkarabiliriz:

1. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, küçük-büyük, kadın-erkek demeden herkese ilim öğretmiş, insanları cennete ulaştırıp cehennemden sakındıracak şeyleri bir bir kendilerine anlatmıştır. Özellikle de tevhidi...

2. İbn-i Abbas radiyallahu anh, Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem vefat ettiğinde ortalama 13 yaşlarındaydı. Efendimiz kendisine bu öğüdü verdiğinde ise yaşı haliyle daha küçüktü. Yaşının küçüklüğüne rağmen tevhidin en öz ve temel meselelerini ona öğretmesi gerçekten de dikkate şâyandır.

Bu ve benzeri hadisler bizlere şu gerçeği öğretir: Bu ulvî dava kesinlikle ve kesinlikle gençlerin omzunda yükselecektir ve davanın zorluklarını gerçek anlamda üstlenebilecek kimseler "gençler" olacaktır.

Kur'an ve Sünnet bu hakikatin izahıyla doludur. Örneğin Rabbimiz Ashab-ı Kehf hakkında şöyle buyurur:

"Onlar, Rablerine iman etmiş gençlerdi; biz de onların hidayetlerini artırmıştık." (18 Kehf/13)

Ayeti siyak ve sibakı ile birlikte düşündüğümüzde, onların, dönemin tağutuna karşı yapmış oldukları kıyamın ve tağuta itaat eden müşrik insanlardan uzaklaşarak beri olmalarının, Allah tarafından övüldüğünü görürüz.

Yine Rabbimiz Musa aleyhisselam'a iman edenler hakkında şöyle buyurur:

"Musa'ya, kavminden birtakım gençler dışında kimse iman etmedi." (10 Yunus/83)

Rabbimizin bu ayet-i kerimede de gençlerin değerine vurgu yaptığını görüyoruz.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in hayatına baktığımızda da, ona iman edenlerin çoğunun yine gençlerden müteşekkil olduğunu görürüz.

¹ (Tirmizi, Hadis "sahih"tir.)

² (Müsned-i Ahmed.)

İşte bazı sahabilerin Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'e iman ediş ve İslam davasına iltihak ediş yaşları:

- Ali b. Ebi Talib (10)
- Abdullah b. Ömer (13)
- Zeyd b. Harise (15-17)
- Zübeyr b. Avvam (16)
- Abdurrahman b. Avf (17)
- Musab b. Umeyr (18-20)
- Sâd b. Ebi Vakkas (17)
- Osman b. Affan (24)
- Abdullah b. Mesud (15)

Onların hemen hepsi daha buluş dönemlerinde iken Rasulullah'a iman etmiş ve gözlerini bile kırpmadan davaları uğruna canlarını ortaya koymuşlardır. Bu gün bizler de bu hakikati göz önünde bulundurarak öncelikle gençlere yönelmeli, fıtratları küfrün zehirli ve öldürücü oklarına hedef olmadan onları kazanmaya çalışmalıyız. Yaşları ufaktır, bir şey anlamazlar, dememeli, onlara Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in İbn Abbas'a yaptığı gibi ilk olarak tevhidin hakikatini ortaya koyan meseleleri anlatarak çağımızın tağutlarını, putlarını ve bu dönemde ortaya çıkan şirk çeşitlerini öğretmeliyiz.

İbn Ebî Şeybe rahimehullah, "el-Musannef" adlı kıymetli eserinde, sahabîlerin çocuklarına öğrettikleri ilk şeyin "Allah'a iman ettim ve tağutları inkâr ettim" sözü olduğunu nakleder.

Bizler de sahabenin bu sünnetine uyarak çocuklarımıza öncelikle imanın ne olduğunu öğretmeli, beraberinde de Rab-bimizin inkâr etmesini emrettiği tağutları

reddetmeyi onlara benimsetmeliyiz. Böyle yaptığımızda Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in de Sünnetine uymuş oluruz; zira O, daha küçücük çocuklara bile tevhidin en önemli meselelerini belletmekten geri durmamıştır.

3. Kulların Allah üzerinde, Allah'ın da kullar üzerinde bir takım hakları vardır. Allah'ın kulları üzerindeki en büyük hakkı, kulların hiçbir şeyi O'na ortak koşmadan ibadet etmeleridir.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, bir gün Muaz b. Cebel'e şöyle sordu:

- Ey Muaz! Allah'ın kulları üzerindeki hakkının ne olduğunu bilir misin?

Muaz radiyallahu anh:

- Allah ve Rasulü daha iyi bilir, diye cevap verdi.

Bunun üzerine Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dedi:

- Allah'ın kulları üzerindeki hakkı, O'na ibadet etmeleri ve hiçbir şeyi O'na ortak koşmamalarıdır.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sorusuna şöyle devam etti:

- Peki, bu görevlerini yerine getiren kulların Allah'ın üzerindeki haklarının ne olduğunu bilir misin?

Muaz yine:

- Allah ve Rasulü daha iyi bilir, diye cevap verdi.

Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem sormuş olduğu sorusunu söyle yanıtladı:

- Onların Allah üzerindeki hakları, Allah'ın onlara azap etmemesidir.³

³ (Buharî, Tevhid, 1; Müslim, İman, 48)

Bu mesele, gerçekten de çok önemli bir meseledir. Zira nice insanlar var ki, kendilerinin Allah'a ibadet ettiklerini sanırlar; hakikatte ise onlar bu ibadetleriyle birlikte Allah'a şirk koşmaktadırlar. Rabbimiz Yusuf Suresi'nde bu gereği şöyle dile getirmektedir:

“Onların çoğu, Allah'a, ancak müşrik oldukları halde iman ederler.”
(10 Yusuf/106)

Yani onlar Allah'a iman ederler, bir takım ibadetleri de yerine getirirler; ama Allah'ın haklarını başkalarına verdikleri ve yalnızca Allah'a sunmaları gereken bazı kul-luk eylemlerini başkalarına sundukları için hakikatte Allah'a şirk koşan birer müşriktirler.

Allah'a iman ettiğini sandığı halde gerçekte şirk koşan bir insan olmak ne kadar da acı bir durumdur!

Allah bizi ve tüm inananları bu kötü durumdan korusun.

Allah Teâlâ, dilerse tüm günahları bağışlar. Ama O'nun bağışlamayacağı tek bir günah vardır ki o da “şirk” Rabbimiz Zümer Suresi'nde: **“Andolsun, sana ve senden önceki peygamberlere vahyolundu ki, eğer şirk koşarsan, kesinlikle amelin boşa gider ve şüphesiz ki sen hüsrana uğrayanlardan olursun”** (39 Zümer/65) buyurmaktadır. Peygamberimiz sallallahu aleyhi ve sellem bile şirk koşacak olsa –ki bu asla söz konusu değildir– bağışlanmayacak ve hüsrana uğrayanlardan olacaksa, acaba bizim gibi şirkten korunmaya garantisi olmayan insanların hali nicedir? Bizim amellerimiz daha evleviyetle boşa çıkmaz mı? Biz daha öncelikli bir şekilde hüsrana uğramaz mıyız?

İşte böylesi bir hataya düşmemek için varımızı yoğumuzu ortaya koymalı ve bizi ebedi cehenneme sürükleyecek olan “şirk”ten kendimizi, ailemizi ve ulaşma imkânı bulduğumuz tüm insanları korumalıyız.

Şirk denilince kimilerinin aklına hemen “putlara tapmak” ya da “Allah'tan başka bir Allah'ın(!) daha olduğuna inanmak” gelir. Evet, bunlar da şirk; ama şirk, sadece bunlar değildir. Şirkin binlerce çeşit ve türü vardır.

- Allah'tan başkalarına kanun yapma yetkisini vermek,

- Allah'ın dini ile alakası olmayan tağutlara itaat etmek,

- Onları desteklemek,

- Onlara sevgi ve sempati göstermek,

- Onların yollarını takip etmek,

- Ölülerden medet beklemek,

- Kabirlerden yardım ummak,

- İhtiyaç halinde onlardan şifa, sıkıntıların giderilmesi, çocuk beklemek,

- Bazı zevatın mutlak gaybı bildiğine veya kalpten geçenlere muttali olduğuna inanmak,

- Kaderi reddetmek veya ona isyan etmek,

- Allah'ın takdirine rıza göstermemek,

- Allah'ın rahmetinden ümit kesmek,

-Allah'a, Kur'ân'a, Peygamberlere, meleklerle ve bilumum mukaddesâta uygun olmayan sözler söylemek, vasıflar yakıştırmak,

- Allah'ın kitabı olan Kur'ân'a 'çöl kanunudur' tarzında nitelendirmelerde bulunmak,

- Şeriata sövmek ya da 'şariat köhne-miş fikirlerden ibaret bir sistemdir' diyerek onu tahkir etmek ve buna benzer eylem ve sözlemlerde bulunmak, hep günümüzde ortaya çıkan bariz şirk çeşitlerindendir.

Şirki bilmeyen birisi her an şirke düşebilir. Bu nedenle şirke düşmemek için evvela şirkin mahiyetini öğrenmenin gerekliliğine inanmalıyız. Bunun gerekliliğine inandıktan sonra yapabileceğimiz en iyi şey; televizyon, internet veya benzeri vakit kâtili vasıtalar karşısında geçirdiğimiz vakti Kur'an ve Sünnet'i öğrenmeye ayırmak, yiyecek ve giyecek satın alırken gösterdiğimiz titizliği piyasada dolaşan fikirleri ayırt ederken de göstermektir. Bu titizliği gösterdiğimizde inşaallah Rabbiniz bize merhamet edecek ve bizi şirkin her türlüşünden muhafaza edecektir.

Şunu hiçbir zaman unutmamalıyız ki, bizler bu dünyaya zevk ve sefa sürmeye değil, şirke ve küfre düşmeden yaşayarak yeryüzünü Allah'ın iradesine uygun olarak imar etmeye geldik. Bu nedenle dinimize önem vermeli ve onun rehberliğinde bir hayat yaşayarak cennete namzet bir şahsiyet olmaya gayret etmeliyiz.

4. Medet ve yardım sadece ve sadece Allah'tan istenir. Ancak Allah'ın güç yetirebileceği konularda Allah'tan başka varlıklardan bir şeyler istemek İslam akidesinde tek kelimeyle "şirk"tir. Bu gün bazı tasavvuf erbabı, başları dara düştüğünde "Medet ya şeyh!", "Himmet ya fulan!" veya "Yardım ya gavs!" gibi lafızlarla Allah'tan başkalarından yardım talep etmekte ve bununla iyi bir şey yaptıklarını zannetmektedirler. Bu, asla caiz değildir. Bunu yapanlar –kabul etseler de etmeseler de– şirk düşmüş olurlar.

Bizler namazlarımızda **"Ancak Sana ibadet eder ve ancak Senden yardım dileriz"** (1 Fatiha/4) diyerek, Allah'tan başkasından medet ve yardım dilemeyeceğimize dair günde onlarca kez Rabbimize söz veriyoruz. Bu sözümüze sadakat göstererek Allah'tan başka varlıklardan asla medet beklememeli ve bu şekilde kulluğumuzu sadece Rabimize takdim etmeliyiz.

Bu hadisin biz muvahhidlere vermek istediği önemli bir mesaj vardır; o da şudur: Hayatımızın her ânında Rabbimize iltica etmeli, sürekli O'na dua etmeli ve yardım istenilecek her konuda ihlâsla O'ndan istemeliyiz. Hatta ayakkabımızın bağı dahi çözülsün onun için başkalarından önce Rabbimize yönelmeli ve ancak sıkıntımızı O'nun gidermesini beklemeliyiz.

5. Rasûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in çok küçük yaşta olan sahabîsine böylesine önemli meseleleri öğretmesi, çocukları dikkate almamız gerektiğini ve onları tıpkı büyükler gibi değerlendiren İslamî temel konularda kendileriyle ilgilenmemizin zorunluluğunu bizlere hatırlatmaktadır.

6. Bütün insanlık fayda ve zarar vermek için bir araya gelse, Allah'ın takdir ettiğinden başkasıyla asla fayda veya zarar veremez. Kul, bu inancı içselleştirdiğinde dünyanın en mutlu insanlarından birisi olarak hayatını yaşar; zira bir insanın dünyada rahat yaşayabilmesinin temeli, ancak onun kadere tam bir teslimiyetle inanmasıyla mümkündür. İşte bu nedenle bu hadis çok önemlidir.

Ayrıca bu hadis, sıkıntıya düşen bir insan için müthiş ümit vericidir. Yüce Allah Kur'ân-ı Kerim'de bu gerçeğe şöyle dikkat çekmiş:

"De ki: Bize, Allah'ın yazdığından başka bir şey isabet etmeyecektir..." (9 Tevbe/51)

Unutmamalıyız ki ne kâfirlerin küfrü, ne de zalimlerin zulmü, Rabbimizin takdirinin önüne geçemeyecektir. Onlar ellerinden geleni ardlarına koymasalar, bütün zulüm mekanizmalarıyla mazlumlara saldırsalar da kesinlikle Allah'ın takdirinden başkasını tecelli ettiremeyecekler ve Allah'ın bizler için yazdığı mukadderatı asla değiştiremeyeceklerdir. Çünkü kalemler kaldırılmış, sahifelerin mürekkebi kurumuştur. Bu nedenle gönlümüzü rahat tutmalı ve Rabbimizin her an bizi gördüğü bilinciyle hareket ederek İslamî yaşantımızdan asla ödün vermeden gönül huzuruyla bir hayat sürmeliyiz.

الْحَوْلُ وَالْقُوَّةُ بِاللَّهِ

Soru-Cevap Köşesi

Hüseyin Oral

Soru: Abdest almaya ve namazı bilen şekliyle kılmaya gücü yetmeyen hastalar nasıl abdest almalı ve namaz kılmalıdır?

Cevap: Abdest almaya gücü yetmeyen ve kendisine abdest aldırarak birisini de bulamayan bir hasta, üzerinde toz varsa- duvara ellerini sürerek veyahut da yanında bulunduracağı bir kabın içine biraz toprak koyarak onunla teyemmüm alır.

Duvar taş veya kerpiçten ise duvara ellerini sürerek teyemmüm alması câizdir. Duvar, ahşap kaplama veya boyalı ise bu durumda duvarda toz varsa, onunla teyemmüm alınmasında bir sakınca yoktur. Duvardaki toz ile teyemmüm alan kimse toprakla teyemmüm almış hük- mündedir. Eğer duvarda toz cinsinden bir şey yoksa bu takdirde teyemmüm ala- maz. Yatağa ellerini sürerek teyemmüm alınmaz. Eğer yatağın üzerinde toz varsa, onunla teyemmüm alınır.

Teyemmüm alma imkânı da bula- mazsa, o hal üzere (abdest veya teyem- müm almaksızın) namazını kılar.

Bazı hastaların üzerlerine idrar veya dışkının bulaşmış olmasını gerekçe göste- rerek namaz kılmayı tamamen terk etme- leri büyük bir yanlıştır. Üzerinde kan dışkı idrar gibi necasetler bulunduğu zaman kendileri temizleyebiliyorlarsa temizleme- leri, temizlemeye güçleri yetmiyorsa bunu başkalarından talep etmeleri gerekir. Üzerlerinde bulunan necaseti mümkün olduğu kadar su, mendil, peçete gibi şey- lerle temizlemelidirler. Buna imkanları olmadığı zaman ise temizlemeden de olsa namazlarını kılmaları yine vaciptir.

Gücü yeten hastaların namazlarını ayakta kılmaları gerekir. Eğer buna güçleri yetmezse, oturarak namaz kılarlar. Buna da güçleri yetmiyorsa yan tarafları üzerine yatarak namaz kılarlar.

İmrân b Husayndan -Allah ondan râzi olsun- rivâyet olunduğuna göre o, has- talığından şikâyet ettiğinde, Nebi - sallallahu aleyhi ve sellem- ona şöyle buyurmuştur: "**(Namazını) ayakta kıl. (Ayakta kılmaya) gücün yetmezse otu- rak kıl. Oturarak da kılmaya gücün yet- mezse, yan tarafın üzerine kıl.**" (Buhârî)

Hadisten de anlaşıldığı üzere ayakta namaz kılabilen bir hasta için her hangi bir değişiklik söz konusu değildir. Oturarak namaz kılan hasta ise diz üstü oturabiliyor- sa düz üstü oturur oturamıyorsa bağdaş kurar buna da gücü yetmiyorsa ayaklarını uzatarak oturması gerekir. Oturarak kıldığı bu namazında iftitah tekbirini alıp kıyam- daymış gibi ellerini bağlar kıyamını bitirdiği zaman ellerini dizleri üzerine koyarak öne doğru hafifçe eğilerek rüku yapar sonra ellerini dizleri üzerinden çekerek rükudan doğrulur. Secde yapmak için rükuya eğildi- ği miktardan biraz daha fazla eğilmesi gerekir bu şekilde ima ile secde yaparken yüzüne doğru bir yastık koyması veya elle- rini yüzüne doğru kaldırması gerekmez. Tahiyata oturduğu zaman ellerini uyluk- ları üzerine koyar duaları bitirdiği zaman selam vererek namazını tamamlar.

Oturmaya gücü yetmeyen hastalar sağ tarafları üzerine yatarak namaz kılar- lar. Sağ tarafa dönmeye de güçleri yetme- mesi halinde sırt üstü veya sol taraflarına dönerek namaz kılarlar. Bu şekilde namaz kılarken kıyam halinde okunacak olan sure- leri okurken başlarını eğmezler. Rüku için başlarını biraz eğip, secde için ise rükuda- kinden biraz daha fazla aşağı doğru eğme- leri gerekir.

Başını hareket ettiremeyecek kadar hasta veya başının hareketi kendisine zarar verecek olan hastalar, yattıkları yerden gözleriyle ima etmeksizin namazdaki sıraya göre kıyam, rüku, secde ve tahiyat dua- larını sırayla okuyarak namazlarını kılarlar.

Bilinci kapalı baygın yatan hastalar üzerinden baygın bulundukları süreçte namaz farziyeti kalkar baygınken geçen günlerin namazlarını kaza etmezler. Allah Teâlâ müminlerin güç yetiremedikleri hususlar hakkında şöyle buyurmuştur:

"(Ey mü'minler!) O halde gücünüz yettiği kadarıyla Allah'tan korkun (Allah'tan korkmada güç ve takatinizi harcayın)." (Teğâbun,16)

Hastaların güçleri yeterse namazda kıbleye yönelmeleri gerekir. Kıbleye yönelmeye güçleri yetmezse, artık onların üzerinden kıbleye yönelme şartı kalktığı için yataklarında bulundukları hal üzere namazlarını kılarlar. Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

"Allah, kimseye gücünün yeteceğinden fazlasını yüklemeyiz. Kazandığı (iyilik) lehine, yüklendiği (kötülük) de aleyhinedir." (Bakara, 286)

Soru: Kadının kocası üzerindeki hakları nelerdir?

Cevap: Kocanın karısına karşı görevleri şeklinde de ifade edilmesi mümkün olan bu önemli hususları birkaç madde halinde şöyle sıralayabiliriz:

Birinci Hak: İyi Davranmak

Rasulullah (sav) kadınlara iyi davranmayı tavsiye etmiştir. Veda haccındaki son sözlerinden birisi de şudur: **"Dikkat edin. Kadınlara iyi davranın. Çünkü onlar sizin yardımcılarınızdır. Kendileri için bir şey malik de değildirler."**¹

Kur'an-ı Kerim eşler arasında iyi geçinmeyi gerçekleştiren esasları bildirmiştir:

a- Allah Teala şöyle buyurur: **"Onlarla güzelliikle geçinin."**²

"Allah'ın emrettiği şekilde güzel geçinin. Buradaki hitap herkesedir. Yani erkeklerin hepsi eş olsunlar veya olmasınlar aynıdır."³

b- Allah Teala şöyle buyurur: **"Ya iyilikle tutma ya da iyilik yaparak bırakmadır."**⁴

Nafaka ve mehir olarak onların hakkını ödemek buna örnektir. Suçsuz yere onlara asık suratlı olmamak, kaba sözlerle değil, hoş ve nazik konuşmak ve başka kadınlara meyli olmadığını göstermek.

İbn Abbas şöyle der: "Ben karım için süslenmeyi severim. Aynı şekilde karımın benim için süslenmesini arzu ederim."⁵

c- Allah Teala şöyle buyurur: **"Kadınların hakları örfe uygun bir şekilde görevlerine denktir. Erkeklerin onlardan bir üstün derecesi vardır."**⁶

İbn Abbas tefsirinde der ki, kadınların kocalarına Allah'ın emrettiği şekilde itaat ederek kocaların da kadınlarına karşı iyi davranmaları ve güzel geçinmeleri gereklidir.

Ebu Hureyre'den (r.a.) Rasûlüllah (s.a.v.) şöyle buyurur:

"Mü'minlerin iman yönünden en müttekâmili, ahlâkı en güzel olanıdır. Sizin en hayırlınız kadınlara karşı hayırlı olanıdır."⁷

Bir adam karısına şaka ve latife yapsa karısının yaptıklarına mukabil teşekkür etse, kalbindeki derin sevgisini eşine bildirirse, onunla beraber yaptığı her şey hasenat olur ve mizanına konulur.

² (Nisa, 19)

³ (Hasan Eyyub, es-Sülûk'ul-İctimâi)

⁴ (Bakara, 229)

⁵ (Tefsir'ul-Kurtubî, c. 5.)

⁶ (Bakara, 228.)

⁷ (Tirmizî rivayet etmiştir.)

¹ (Tirmizî rivayet etmiştir.)

Buhari ve Müslimin rivayet ettiği bir hadiste Rasulullah (s.a.v.) Sa'd b. Ebî Vakas'a şöyle demişti:

"Sen Allah'ın rızasını umduğun her bir nafaka (yiyecek)den hanımının ağzına koyacağın her bir lokmaya kadar sevap alırsın."

İkinci Hak: Dinî Konularda Gerekli Bilgiyi Ona Öğretmek.

Her idareci, Allah katında tebasından sorumlu olunca kişi de karısından sorumludur ve Rahmanın huzurunda ondan dolayı hesaba çekilecektir.

"Kocanın karısına öğretmesi gerekli olan; abdest, hayız, nifas ve gusûl hükümleri gibi taharete ait bilmediği şeyler, yıkanmanın keyfiyeti, namazla ilgili emirler, oruç, Kuran kıraati, Allah'ı zikir, ehline, komşularına ve akrabalarına ait görevler, nasıl giyineceği, yabancı erkeklerle başbaşa bulunmaktan nasıl sakınacağı, erkeklerle konuşmak mecburiyetinde kalırsa onlara nasıl hitap edeceği ve onlarla nasıl konuşacağına dair hükümlerdir."⁸

Üçüncü Hak: İyiliği Emretmek, Kötülükten Sakındırmak.

Evlerin en hayırlısı, içerisinde iyiliğin emredilip kötülüklerden sakındırıldığı evdir. İlim, sabır, Allah'tan yardım dileme ve O'na tevekkül etmenin usulü hakkında Allah Teala şöyle buyurur:

"Ehline namaz kılmalarını emret, kendin de onda devamlı ol. Biz senden rızık istemiyoruz. Sana rızık veren biziz. Sonuç Allah'a karşı gelmekten sakınanındır."⁹

Yine Allah Teâlâ şöyle buyurur:

"Ey inananlar! Kendinizi ve çocuklarınızı cehennem ateşinden koruyun. Onun yakıtı insanlar ve taşlardır."¹⁰

İslâm bize tedavinin yollarını bildirmiş-tir. Koca karısına iyiliği emreder de eşi kocasının nasihatına itaat etmezse yatağını ayırsın. Yine de fayda vermezse terk etmeksizin vursun. Bütün yolları denedikten sonra Allah'ın emirlerini yerine getirmekte ve dinini yaşamamakta hâlâ ısrar ederse onu boşamak vacip olur.¹¹

Dördüncü Hak: Kıskançlıkta İtidalli Olmak.

Kıskançlık normal olan bir duygudur. Kıskanmayan insan normal bir insan değildir. Kıskançlığın mânâsı; İnsanın kendisinin bakmakla mükellef olduğu veya özel ilgi gösterdiği aile fertlerine başkasının göz dikmek istediğini hissettiği zaman öfkelenmesi, gayrete gelmesi ve gazaplanmasıdır.¹²

Kadın tabiatı gereği erkeğinin kendisini kıskandığını, onunla güçlü bir şahsiyetinin olduğunu ve kendisinin onun emrinde, kocasının emredici olduğunu hisseder. Böylece kadın kendisini koruyabilen bir erkek kalbi ister.

Allah Rasûlü şöyle buyurur: **"Allah kıskanır, mü'min de kıskanmalıdır."**¹³

Akıllı kocadan beklenen, bütün davranışlarında olduğu gibi normal olmasıdır. Koca çevresindeki sonucu kötü işlerden gafil olmamalı, hayatı cehenneme çevirecek kadar da kırıncı ve sert olmamalı. İnsanların eksikliklerini, kusurlarını araştırmaktan sakın. Çünkü burada Allah'ın sevdiği ve buğzettiği kıskançlıklar vardır.

Allah Rasûlü şöyle buyurur: **"Allah'ın sevdiği ve buğzettiği kıskançlık vardır. Allah'ın sevdiği kıskançlık şüphe ve zanna dayalı kıskançlıktır. Allah'ın buğzettiği kıskançlık ise şüphe ve zannın olmadığı boş yere yapılan kıskançlıktır."**¹⁴

¹¹ (Muhammed es-Sâim, Şeytan Girmeyen Evler, Uysal Kitabevi, (Mütercim: Doç. Dr. M. Ali Kapaç), Konya 1994: 80-81.)

¹² (Hukûk'u'l-Zevceyn, Hasan Eyyub, es-Sülûk'ul-Hicmâi)

¹³ (Müttetekun aleyh.)

¹⁴ (Ebu Davud, Nesâî ve İbn Hibban rivayet etmiştir. Muhammed es-Sâim, Şeytan Girmeyen Evler, Uysal Kitabevi, (Mütercim: Doç. Dr. M. Ali Kapaç), Konya 1994: 81.)

⁸ (Hasan Eyyub, es-Sülûk'ul-Hicmâi. Muhammed es-Sâim, Şeytan Girmeyen Evler, Uysal Kitabevi, (Mütercim: Doç. Dr. M. Ali Kapaç), Konya 1994: 79-80.)

⁹ (Tâhâ, 132.)

¹⁰ (Tahrîm, 6.)

Beşinci Hak: Mehir ve Nafakadır.

Mehir, kadının en önemli haklarından biridir. Mehir kadına aittir. Hiçbir kimse-ninn onun izni dışında mehre ortak olmaya hakkı yoktur ve hiç kimseye helal değildir. Onların, gönüllerinin hoşnutluğu dışında mehri almak caiz değildir. Aksi halde bu durum zulüm olarak kabul edilir.

Allah Teala şöyle buyurur: **"Kadınlara mehirlerini cömertçe verin. Eğer ondan gönül hoşluğu ile size bir şey bağışlarsa onu afiyetle yiyin."**¹⁵

Sahih hadiste şöyle rivayet edildi: "Bakmakla yükümlü olduğu kimseleri ihmal etmesi günah olarak kişiye yeter. Şüphesiz zevce bakmakla yükümlü olan kimselerin başında gelir. Sadakaların en hayırlısı arkası tükenmeyen maldan verilir. Veren el alan elden daha hayırlıdır. Vermeye, bakmakla yükümlü olduğun kimselerden başla."

Denildi ki: "Ya Rasûlallah! En fazla bakmakla yükümlü olduğumuz kişi kimdir?"

Allah'ın Rasûlü: **"Hanımındır. Kadın der ki; Beni doyur, aksi halde beni bırak. Cariyen de şöyle der; Beni doyur, beni hizmetinde kullan. Çocuğun da; Bizi kime bırakıyorsun? der."**¹⁶

Allah Teala erkeklerin kadınlar üzerine hâkim oldukları ve onların nafakalarını temin etmek durumunda oldukları konusunda şöyle buyurur: "Allah'ın kimini kimine üstün kılmasından ve erkeklerin mallarından sarf etmelerinden dolayı erkekler kadınlar üzerine hakimdirler."¹⁷

Altıncı Hak: Hanımlar Birden Fazla İse Hanımlar Arasında Adaletli Olmak.

Bütün işler adalete dayanır. Aynı şekilde hanımlar arasındaki taksimde de adalet gereklidir. Müslüman erkek,hanımları arasında ev, nafaka ve geceleme konusunda adaleti yerine getirir. Ancak bir eşin diğer eşe haklarının bir kısmını vermesinde bir mahzur yoktur. Nitekim Rasûlullah'ın eşi Şevde bint Zem'a Rasûlullah'ın yanında geceleme hakkını Aişe'ye vermiştir.

Bizim için Rasûlullah en güzel örnektir. Rasûlullah eşleri arasında ihtiyaçlarını karşılama ve geceyi aralarında geçirme konusunda âdil idi. Rasûlullah şöyle dua ederdi: **"Allah'ım bu benim sahip olduğum şeyler içinde elde ettiğim gücümdür. Benim malik olmadığım konuda güç ve takatim yoktur."**¹⁸

Allah Rasûlü bize hanımının birisinden dolayı diğer hanımına zulmetmenin tehlikesini açıkladı ve bu konuda bizi uyararak şöyle buyurdu: **"Bir adamın iki karısı olsa, kadınlarından birine meylederek diğerini ihmal etse (bir başka rivayette aralarında adaleti sağlamasa) kıyamet günü omuzlarından biri eğilmiş olarak gelir."**¹⁹

Allah Teala şöyle buyurur: **"Adil davranmaya ne kadar uğraşsanız kadınlar arasında eşitlik yapamayacaksınız. Bari bir tarafa kalben tamamen meyletmeyin ki, diğerini askıdaymış gibi bırakmış oluyasınız."**²⁰

¹⁵ (Nisa, 4.)

¹⁶ (Ahmed b. Hanbel ve şeyhayn rivayet etmiştir.)

¹⁷ (Nisa, 34. Muhammed es-Sâyim, Şeytan Girmeyen Evler, Uysal Kitabevi, (Mütercim: Doç. Dr. M. Ali Kıpır), Konya 1994: 82-83.)

¹⁸ (İbn Hibban rivayet etmiştir.)

¹⁹ (İbn Hibban rivayet etmiştir.)

²⁰ (Nisa, 129. Muhammed es-Sâyim, Şeytan Girmeyen Evler, Uysal Kitabevi, (Mütercim: Doç. Dr. M. Ali Kıpır), Konya 1994: 83-84.)

Yedinci Hak: Eziyet Etmemek ve Duygularını Dikkate Almak.

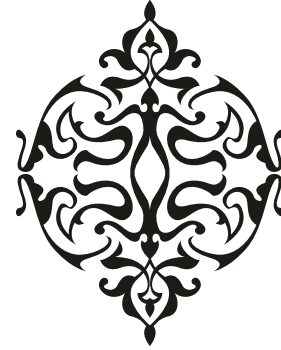
Eziyet etmemek ve duyguların dikkate alınması güzel muamelenin ayrılmaz bir parçasıdır. Çünkü ona karşı sevgi, yumuşak söz, güzel muamelenin devamını sağlar. Müslüman kardeşim! Evini çokça kötü söz söylenen kötü vasıfların bulunduğu bir yer haline getirme. Çünkü böyle yapacak olursan, sonunda alay, eğlenme, hakaret ortaya çıkar ve aile bağları zayıflar ve şeytanın tuzağı için yer açılmış olur.

Müslümanın görevi, kırık kalbi iyileştirmek, yaralı gönlü sarmak, keder ve üzüntüye duçar olmuş kişilerin gam ve kederlerini gidermektir. Bir koca, niçin kalp kırar, gönül yaralar ve karısına gam ve keder yağdırır ki?

Allah Rasûlü (sav) bize eşlerle olan münasebetlerimizdeki edebi öğretti ve erkeğin karısına "Allah seni çirkin kılsın veya Allah senin yüzünü çirkinleştirsın" demesini yasakladı.

Buraya kadar özetlenen maddeler ailenin reisi konumundaki kocanın özellikle karısına karşı davranışlarını ifade etmektedir. Aile içi sorunların temelinde daima bu hakların ihlal edilmesi yatmaktadır. Kadınlar nikah akdi ile erkeklere emanet edilmiştir. Bir emanetin nasıl ki korunması, zayi edilmemesi gerekiyorsa kocaların kendilerine emanet edilen hanımlarına karşı emanet bilinciyle davranmaları ve emanete hıyanet etmemeleri vaciptir.

Allah en doğrusunu bilendir.

Yıldızlardan Uyduya: Navigasyon

Burak Eryılmaz

Takva

Ağustos 2025
56. Sayı

takvadergisi.org

Bu yazıda, yön bulmanın tarihsel keşfinden GPS uydularından, Google Maps'in yapay zekâsından Apple Maps'in topoğrafik haritalarından bahsedeceğiz. Gecenin karanlığında yelken açan denizciden cebimizdeki akıllı telefona kadar, medeniyetin görünmez pusulasıdır navigasyon.

Antik Mısırlılar kıyıya paralel seyrederek, Fenikeliler takımyıldızlara bakarak yolunu buldu. Devrim ise 12. yüzyılda, lodestone'dan (mıknatıslı taş) esinlenen manyetik pusulanın icadıyla geldi; pusula kısa sürede Çin'den Avrupa limanlarına yayıldı ve artık gece-gündüz, sis-fırtına dinlemeden yön gösteriyordu.

Keşif çağında okyanusları karış karış gezen kaptanlar, enlemi sekstantla, boylamı ise yüksek hassasiyetli deniz kronometreleriyle ölçerek belirledi.

Şekil 1. Sekstant (Museo Naval de Madrid, 1805).

Kaynak: Jerónimo Roure Pérez / Biblioteca Virtual de Defensa (CC BY-SA 4.0).

Bu mekanik ustalık, harita ve seyir defterlerinin doğruluğunu katladı; gemiler karaya oturmadan rotalarını günler önceden planlayabilir hâle geldi.

1970'lerde ABD Savunma Bakanlığı'nın masasında çizilen GPS taslağı, 14 Şubat 1989'da ilk uydunun fırlatılmasıyla gerçeğe dönüştü. 1993'te küresel kapsama tamamlandı ve sistem sivil kullanıma açıldı. Artık "neredeyim?" sorusunun yanıtı, yeryüzünde dört-beş uyduya bakmak kadar kolaydı. (Wired, 14 Şubat 2011).

Kaynak: "First GPS Satellite Launched, Changing Navigation Forever", Wired, 14 Şubat 2011.

<https://www.wired.com/2011/02/0214gps-satellite-launched/>

Uzay Segmenti: 30'dan fazla uydu, 20 200 km yükseklikte 12 saatlik yörüngelerde dolanıyor. (Wikipedia, Global Positioning System, 2024).

Kontrol Segmenti: Dünyaya dağılmış yer kontrol istasyonları, uyduların atomik saatlerini nanosaniye mertebesinde senkronize ediyor. (Advanced Navigation, GNSS Explained, 2024).

Kullanıcı Segmenti: Cep telefonunuz radyo sinyallerindeki zaman damgalarını okuyup dört uyduya olan mesafeyi ölçüyor; böylece trilaterasyon formülüyle üç boyutlu konum + zaman hatası hesaplanıyor. (Wikipedia; Advanced Navigation, 2024).

Bu mekanizma iyi havada ≈ 5 m, diferansiyel düzeltmelerle santimetre seviyesinde doğruluk sunuyor.

Modern telefonlar GNSS'e ek olarak hücre kuleleri, Wi-Fi erişim noktaları ve ivmeölçer/jiroskop verilerini harmanlayarak kapalı alanlarda bile konum üretir. Böylece metrodan çıktığınız anda "neredeyim?" karmaşası minimuma iner.

Harita Uygulamaları Navigasyonu Nasıl Kullanıyor?

1. Veri Mühendisliği

Harita Katmanı: Uydu görüntüleri, lidar taramaları, sokak kameraları ve gönüllü kullanıcı katkıları birleşerek gerçek zamanlı bir dünya modeli oluşturur.

Yol Grafiği: Her kavşak bir düğüm, yollar kenar; yön ve hız limitleri dâhil mil-yarlarca satır kodla ifade edilir.

2. Rota Bulma Beyni

Dijkstra ve A* arama algoritmalarının yapay zekâ destekli torunları, saniyeler içinde "en hızlı", "yakıta en tasarruflu" veya "en az karbon salımlı" rotayı üretir.

3. Canlı Trafik ve Öngörü

Google Maps, günde 20 milyar km rota hesaplıyor ve sürücülerin anonim hız verileriyle trafiği anlık güncelliyor. 2023'ten beri Immersive View for Routes ile bir par-kurda ilerlerken güneşin nasıl batacağını bile önceden görebiliyorsunuz. (Google Blog, 26 Ekim 2023)

4. Artırılmış Gerçeklik (AR) Katmanı

"Lens in Maps" kamerasını kaldırdığınızda, binaların üzerine restoran isimleri ve çıkış yönleri AR olarak oturuyor özellikle yabancı bir şehirde metrodaki ilk adımınızı şaşmaz kılıyor. (Google Blog, 26 Şubat 2025)

5. Apple'ın Yaklaşımı

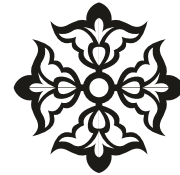
iOS 18 ile Apple Maps, ABD milli parklarındaki yürüyüş rotalarını, topoğrafik ayrıntıları ve yer kartı kütüphanesini telefona indirilebilir hâle getirdi. watchOS 11 ise saate entegre topoğrafik harita ve yükseklik eğrisi getirerek dağcıların yeni yol arkadaşı oldu. (Apple Newsroom, 5 Haziran 2023 ; Apple Newsroom, 16 Eylül 2024)

LEO Uydu Takıları: Daha alçak yörüngeli uydu kümeleri, şehir kanyonlarında GNSS (Küresel Konumlama Uydu Sistemi) kör noktalarını kapatacak.

Hassas Konum API'leri: Santimetre doğruluğu, otonom araç ve drone koridorlarını mümkün kılacak.

Gizlilik-Merkezli Tasarım: Konum verisi, cihaz içinde şifrelenerek işlenecek; bulutta yalnızca anonim istatistik gidecek.

Pusulanın titreyen iğnesinden akıllı lenslerin ekranına uzanan bu teknoloji zinciri, yalnızca "nasıl giderim?" sorusunu değil, nasıl daha güvenli, hızlı ve sürdürülebilir giderim? sorusunu da yanıtlıyor. Ancak, ne yazık ki, birkaç kez harita uygulamalarının yanlış yönlendirmeleri ciddi kazalara yol açtı; bu da gösteriyor ki, teknolojinin sunduğu çözümler hala gelişim aşamasında ve kullanıcıların dikkatli olması gerekiyor. Yine de bir sonraki seyahatinizde harita uygulamanızı açtığınızda, cebinizde gezegen boyutunda bir mühendislik harikasını taşıdığınızı hatırlayın.

Burak Öz diken

Bu yazıda aşına olduğumuz Orta Doğu kavramının nasıl oluştuğundan ve bu kavramının nereyi ifade ettiğinden bahsetmeye çalışacağım. Tarih boyunca insanlar, yaşadıkları yerlere bir isim koymuşken bunun dışında kalan yerleri de başka isimler ile isimlendirmeyi ihmal etmemişlerdir. Örnek verecek olursak yakın tarihe kadar Türkler için bütün Batı Avrupa "Frengistan"(kavram hakkında Karacaoğlan'ın şiiri)¹ (Frenklerin toprakları) ismini alırken bugün dahi Fas; Araplar için uzak batı veya güneşin battığı yer manasına gelen "Al-Maghrib (المغرب)" ismini alıyor. Bir başka örnek ise Antik Yunanların dünyayı "Kültürlü Güney" ve "Barbar Kuzey" olarak ayırması olabilir. Avrupa gözüyle ise doğu, Osmanlı İmparatorluğu'nun sınırlarının başladığı yerden başlamakta idi. 1890lar itibarıyla "Yakın Doğu" kavramı Avrupa emperyalizmi ile gündeme gelmiş, meydana gelen savaş ve krizlerin yerlerini belirtmek için "Yakın Doğu" ve "Uzak Doğu" kavramlarını kullanmaya başlamışlardır.

Şimdi Orta Doğu teriminin ilk ne zaman ve ne amaçla kullanıldığına bakalım. Amerikan deniz subayı olan Alfred Thayer Mahan² Orta Doğu kavramını 1890 yılında yazdığı "The Influence of Sea Power upon History" (Deniz Gücünün Tarih Üzerine Etkisi)³ kitabında ele aldı. On dört bölümden oluşan bu kitapta 17. ve 18. yüzyıllarda deniz gücünün rolünü ayrıntılı olarak ele almış ve en büyük ve en güçlü filoya sahip olmaya vurgu yaparak deniz gücünü desteklemek ve elde etmek için gereken çeşitli faktörleri tartışmıştır. Bilim insanları, bu kitabı deniz stratejisiindeki en etkili kitap olarak değerlendirmişlerdir. Mahan'ın politikalarının çoğu büyük

donanmalar (Almanya ve İngiltere) tarafından hızla benimsenmiş ve nihayetinde I. Dünya Savaşı'ndaki deniz silahlanma yarışına yol açmıştır. Buna ek olarak Mahan'ın görüşleri Amerika Birleşik Devletleri'nin büyük bir güç haline gelmesine katkıda bulunan faktörlerden biri olarak gösterilmiştir. Mahan açık sınırlar çizmese de onun için Orta Doğu, Süveyş'ten Singapur'a kadar uzanan deniz yolunun bir bölümünü koruyan belirsiz bir alandı.

Mahan sonrasında Orta Doğu kavramını kullanan diğer isim, 1902 ve 1903 yıllarında yazdığı ve The Times gazetesinde yayımlanan bir dizi makaleleri içeren "The Middle Eastern Question" (Orta Doğu Sorunu) kitabının sahibi İngiliz Valentine Chirol⁴ isimli gazeteciydi. Chirol, İngiliz devleti için Akdeniz ve Hindistan çıkarları doğrultusunda Orta Doğu'nun stratejik öneminden bahsetmiş aynı zamanda bölgedeki petrol ve doğal kaynakların kontrolünün önemini de vurgulamıştır. İran, Afganistan ve Belucistan'ın(Pakistan'ın en batıdaki eyaleti) Hindistan'da Rus yayılcılığını önlemek için merkez bölgeler olduğunu da belirtmiştir. Bu kitap ile birlikte Orta Doğu kavramı daha yaygın olarak kullanılmaya başlanmıştır. Mahan'ın deniz konsepti ile ele aldığı Orta Doğu kavramı, Chirol ile daha geniş bir anlam kazanmıştır.

Orta Doğu yalnızca emperyalist devletlerin toprak kontrolü için değil aynı zamanda 1905 yılında ilk kez İran'da bulunan petrolün hakimiyeti için de tartışmasız başta Amerika, İngiltere, Almanya olmak üzere diğer sömürge devletlerinin de iştahlarını kabartan bir bölge haline gelmiştir. 1. Dünya Savaşı sonrasında oluşan yeni sınırlar ile beraber, Fransa'nın Suriye ve

ve Lübnan'ı, İngiltere'nin Irak, Filistin ve Ürdün'ü himaye etmesi, 1916 da İngiltere'nin kurduğu Orta Doğu Departmanı yine bu kavramın askeri ve sömürgeleştirme faaliyetleri açısından önemini göstermektedir. Yine İngiltere 2. Dünya Savaşı başlamadan Avrupa'daki yükselen tansiyon esnasında 1939'da Mısır'ın başkenti Kahire'de Orta Doğu Komutanlığı adıyla bir askeri birlik kurmuştur. 2. Dünya Savaşı ve sonrasındaki Soğuk Savaş, İsrail'in kurulması, petrol ve deniz taşımacılığı için vazgeçilmez olan bölgenin her geçen gün önemini arttırmıştır. Süveyş Kanalı ve Basra Körfezi bölgenin en önemli unsurları haline gelmiştir.

Peki bir ülkenin Orta Doğu'ya dahil olması için hangi özellikleri barındırması gerekir? Coğrafi olarak bulunduğu bölge yeterli midir? Bu soruların cevapları ortak karakteristik özelliklere bakılarak verilebilir. Orta Doğu'ya dahil edilen ülkelerin etnik kimliklerinde Arap çoğunluğu görmekteyiz. Dolayısı ile baskın olarak konuşulan dil Arapça. Dini yönden daha karmaşık bir durumda olan bölgede İslamiyet, Hristiyanlık, Yahudilik en çok tercih edilen dinleri oluşturuyor. Bölgenin en önemli ayrımı petrol zengini ve petrol fakiri ülkeler olarak nitelendirilebilir. Yine içilebilir ve kullanılabılır su kaynaklarına erişim bu coğrafyanın ortak problemlerinden biri.

Bu bilgiler ışığında şu ülkeler Orta Doğu sınırlarına dahil edilmiştir:

Levant Bölgesi ülkeleri (Suriye, İsrail, Lübnan, Ürdün, Filistin),

Körfez ülkeleri (Katar, Kuveyt, Bahreyn, Birleşik Arap Emirlikleri, Umman) ile beraber Irak, Türkiye, Kıbrıs, İran, Mısır, Suudi Arabistan ve Yemen.

İndim seyran ettim firengistan'ı
illeri var, bizim ile benzemez
levin tutmuş goncaları açılmış
gülleri var, bizim güle benzemez

göllerinde kuğuları yüzüşür
meşesinde sığınları böğrüşür
güzelleri türkü söyler, çığırışır
dilleri var, bizim dile benzemez

seyr edüben gelir karadeniz'i
kanları yok, sarı sarı benizli
ögün etmiş, kara domuz etini
dinleri var, bizim dine benzemez

akılları yoktur, küfre uyarlar
imanları yoktur, cana kıyarlar
başlarına siyah şapka geyerler
beyleri var, bizim beye benzemez

karac'oğlan eydür, dosta darılmaz
hasta oldum, hatırcığım sorulmaz
vatan tutup bu yerlerde kalınmaz
illeri var, bizim ile benzemez

Alfred Thayer Mahan D. 27 Eylül 1840
Ö. 1 Aralık 1914

THE INFLUENCE OF SEA POWER UPON HISTORY

1660-1783

By

A. T. MAHAN, D.C.L., LL.D.

Author of "The Influence of Sea Power upon the French Revolution and Empire, 1793-1812," etc.

TWELFTH EDITION

BOSTON

LITTLE, BROWN AND COMPANY

Valentine Chirol D. 25 Mayıs 1852 Ö.
22 Ekim 1929

VELÂ VE BERÂ AKÎDESİ

Hüseyin Oral

Vela ve bera, Kelime-i tevhidin bir gereği, imanın ve İslam'ın özünü teşkil eden bir esastır. İmanın aslındandır. Kâfir-Mümin ayrımını yapar. Mümini, kâfirlerden ve şeytanların hilelerinden nasıl korunacağına dair eğitir. Bu risalede bütün mümin kardeşlerimizi yakından ilgilendiren meselelere ışık tutmaya gayret ettim. Konunun güncel boyutunu ön planda tutarak önemli meselelere dikkat çekmeye çalıştım. Her yaştan ve kültürden okuyanların rahatça istifade edebilmesi için son derece anlaşılır bir dil ve ifade tarzı kullandım. Genellikle Kur'an meallerinde vela ve bera akidesini ifade eden kelimeler dostluk ve düşmanlık diye tercüme edildiği için vela ve bera akidesi yeterince anlaşılmamaktadır.

Vela ve bera akidesi, bazı mümin kardeşlerimiz tarafından yanlış anlaşılması sebebiyle, yaşadıkları sosyal sorunların ve gösterdikleri aşırı veya gevşek tavırların çoğalması bu risaleyi hazırlamamda etkili olmuştur. Bütün konu başlıklarını Kur'an ve Sünnetten delillerle izah etmeye çalıştım. Kur'an ve sünnetin izahı olmak üzere selefi salihinden ve İslam tarihinde hatırı sayılır alimlerimizden bazı izahlara yer vermeye özen gösterdim.

Güncel konulara temas ederken, varsayımlara değil bizzat yaşanmış hadiselerle yer vermeye gayret ettim. Saptırıcı şahsiyetlerin isimlerini açıkça zikretmemin maksadı hakaret etmek için değil; bilakis kendilerinden sakındırmak içindir.

Risalemin ilk bölümünde, vela ve beranın anlamı, mahiyeti ve önemi üzerinde durdum. İkinci bölümde, kafirlere velayet göstermenin hükmünü, dinden çıkaran velayetin kısımlarını ele aldım ve bununla birlikte irca ehli tarafından bera akidesine yönelik öne sürülen bazı şüpheleri cevapladım. Üçüncü bölümde, kişiyi dinden çıkarmayan veya dinin aslına aykırı olmamakla birlikte haram sayılan meselelere yer verdim. Dördüncü ve son bölümde ise diyarların hükümleri, hicretin mahiyeti, mürtet ve günahkâr Müslümana uygulanacak bera konularına açıklık getirdim.

Kiyaptan Bir Bölüm

Müslümanların üzerinde bulundukları iman kardeşliği bağı vela ve bera inancı sayesinde canlı kalabilir. Allah, müminleri kardeş kılmış “Muhakkak ki müminler kardeşir” diye buyurmuş, Rasulullah'da (sallallahu aleyhi ve sellem) “Müslüman kardeşine zalim de olsa mazlum da olsa yardım et” diye buyurarak İslam kardeşliğinin her halükârda sürdürülmesi gerektiğini ifade etmiştir. İslam kardeşliğinin başlangıç noktası kişide imanın bulunmasından itibaren. Rasulullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) “Müslüman müslümanın kardeşidir; ona zulmetmez ve onu (kâfirlere) teslim etmez.” kavlinden dolayıdır ki bir Müslüman dünyanın neresinde yaşıyor olursa olsun, hangi ırka ait olursa olsun diğer bütün değer yargılarını bir tarafa bırakarak velayetinin gereği olan iman kardeşliğinin gerektirdiği gibi davranır.

Vela ve bera akidesi İslam ümmetini, kâfirlerin hile ve tuzaklarından korur. Allah (azze ve celle) Kuran-ı Kerim'de müşrikleri ve kâfirleri sefihler, hayvandan daha aşağı kimseler olarak tanımlamıştır. Müslüman, Rabbinin tanıttığı şekilde kâfirleri ve müşrikleri tanıdığı zaman onların kendine ve İslam kardeşlerine karşı kuracakları tuzaklardan, hilelerinden kendini koruyarak sahte medeniyet anlayışlarından etkilenmez. Kendisinin İslam sayesinde şerefli ve üstün olduğunun bilinciyle, kalbinde onların karmakarışık anlayışlarına karşı sağlam bir koruma hisseder. Kâfirlere karşı bera gösteren Müslümanlar, birçok sapık taifenin düştüğü sapkınlıklara kolay kolay düşmezler. Fakat kâfirlere birçok ilişkilerinde itibar eden, değer yargılarını onların etkisinden kurtaramamış nice kalabalıklar vardır ki onları ve kendi nefislerini tatmin etmek adına bera gösterecekleri kimselere vela göstermeye başlamışlardır. Bunlar hakkında Rasulullah (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyurmuştur: “Muhakkak, sizden önceki ümmetlerin yoluna karış karış, arşın arşın uyacaksınız. Hatta onlar bir keler deliğine girseler sizler de onları takip edeceksiniz.” Kafirlerin Müslümanların kalbinde Allah için sevmek ve Allah için buğzetme duygularını söndürmek, vela ve bera akidesine saldırıp kendileri ile Müslümanlar arasında fark bırakmamak için uğraşmaları, İslam'ı ve Müslümanları kolayca paramparça etmeyi hedeflemelerinden dolayıdır. Bu yüzden kâfir ve müşriklerin kullandıkları terimler tamamen İslam'ın terimlerine yabancıdır. Bununla Müslümanları İslamî terimlerden uzaklaştırmak isterler. Kâfir kelimesi kendilerini ve kâfir dostlarını rahatsız etmesin diye onun yerine “diğerleri” demeyi tercih ederler. Bunu açıkça ifade edenler bile vardır. Onlardan biri de kendine davetçi ve âlim diye itibar edilen Yusuf el-Kardavidir. Hristiyanlara kâfir denmemesi gerektiğini ve bu kelimenin onları rahatsız edeceğini söyleyecek kadar alçalmıştır. Hâlbuki tekfir, şer'i bir hükümdür. Allah (azze ve celle) “De ki ey kâfirler!” ayetinde Mekke müşriklerini kâfirler olarak adlandırmıştır. “Muhakkak ki "Allah, üçün üçüncüsüdür" diyenler kâfir olmuşlardır. Oysa tek ilâhtan başka ilâh yoktur. Eğer söylediklerinden vazgeçmezlerse onlardan küfredenlere acı bir azap dokunacaktır.” ayetinde de onların kâfir olduğu açıkça ifade edilmiştir. Böyle yeni terimler geliştirmek suretiyle kendi çağında yaşayanları ve onların nesillerini İslam'ın şer'i istilahlarından uzaklaştırıp neticede onlarla benzeşen, kâfirlere necis ve hayvandan aşağı nazarıyla bakmayan, izzetli duruşunu kaybetmiş, zamanla dininden sıyrılıp çıkmış toplumlara dönüştürmeyi amaçlamaktadırlar.

